

ΚΕΚΙΝΗΜΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

(ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΡΥΤΟ Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ
ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΗΣ ΜΑΣ)

ΑΠΑΝΤΟΥΝ :

ΗΛΙΑΣ ΖΙΩΓΑΣ—ΑΝΔΡ. ΚΑΡΑΝΤΩΝΗΣ—ΑΓΓ. ΤΕΡΖΑΚΗΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ:

ΝΙΚΟΣ Α΄ ΒΑΛΙΩΤΗΣ
ΑΠ. Ν. ΜΑΓΓΑΝΑΡΗΣ
ΔΗΜΟΣΘ. Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ
Γ. ΔΕΛΙΟΣ
ΡΙΤΑ Ν. ΜΠΟΥΜΗ
PAUL VALÉRY
ΑΓΓ. ΔΟΞΑΣ
ΜΕΝΟΣ ΦΙΑΝΤΑΣ
ΧΑΡΗΣ ΑΔΕΣΙΟΥ
ΜΙΧ. ΚΟΥΡΜΟΥΔΗΣ
ΚΑΛΔΙΟΠΗ ΔΙΑΚΑΚΟΥ
ΒΙΚΟΣ ΒΙΤΣΑΙΟΣ

«Φθινόπωρο»
«Φωγή»
«Άητός και Χελώνα»
«Απολογία της ελευθερίας»
«Σ' ένα νέο φυματικό»
«Τò θαλασσινό νεροταφείο» (Μετ. Μιχ. Χαννοσή)
«Ίβάν Μπασβίν»
«Βραχώρι»
«Τὰ μαύρα έλλάτια»
«Εύτυχια»
«Η γυναίκα»
«Ειρήνια»

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ: ΜΙΧ. ΧΑΝΝΟΥΣΗ—Γ. ΘΕΟΤΟΚΑ: «Άγγώ», ΔΗΜ. ΙΩΑΝΝΟ-
ΠΟΥΛΟΥ: «Η συντροφιά τών καλών ανθρώπων», Λ. ΦΑΝΤΑΖΗ—ΧΡ. ΠΟΥΛΧΡΟΝΙΑΗ: «Κα-
λαμιάς», ΜΙΝΟΥ ΑΡΡΕΝΑ: «Πρώτοι Οίστεροι», ΜΑΚΗ ΚΟΚΚΙΝΟΥ: «Σταχασμοί έγός γραφιάς»,
ΚΩΣΤΑ ΘΡΑΚΙΩΤΗ: «Στόν έλεύθερο δρόμο», ΔΗΜ. ΤΣΙΤΟΥΡΗ: «Οί σκοποί τού χωριού
μου», Β. ΒΑΦΕΙΑΔΗ: «Καλαμένα φλογέρα», ΓΙΑΝΝΗ ΣΙΑΕΡΗ ΘΕΑΤΡΟ—Θ. ΚΑΡΥΩΤΑ-
ΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ—ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ—Σημειώματα, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕ-
ΝΑ ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΜΟΥ — ΤΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ ΜΑΣ — ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ—Δύο διαγωνισμοί.

ΦΥΛΛΟ

ΔΩ ΔΕΚΑΤΟ

ΧΡΟΝΟΣ ΑΙ

ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 5

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΟΣ 44

ΚΑΛΛΙΘΕΑ
(ΑΘΗΝΑ)

“ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ,,

ΜΗΝΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Τυπογραφεία: Τσαμαδοῦ 44 Πειραιῶς

Γράμματα—Ἐμβάσματα

N. ΑΪΒΑΛΙΩΤΗΝ

Λεωχάρους 18—Πειραιᾶ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ἐξωτερικοῦ	χρόν. 1 1/2 δολ.
Ἐσωτερικοῦ	» 50 δραχ.
»	ἑξάμ. 30 »
Αἴγυπτος καὶ Κύπρος	8 Σελλίνια
Δωδεκάνησα	25 Λιρέττες

“ΤΟ ΧΕΚΙΝΙΜΑ,,

(LE DEPART)

REVUE MENSUELLE LITTERAIRE

Lettres et Mandats Poste

N. AIVALIOTIS

Leocharous 18—Pirée

Imprimerie: Tsamadou 44

ABONNEMENTS

Etranger pour une année	1 1/2 doll.
Grèce	» 50 drach.
Egypte et Chypre	8 shillings
Rodi	25 lirettes

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΑΧ. 5

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΥΛΗΣ

ΝΙΚΟΣ ΑΪΒΑΛΙΩΤΗΣ

Ο ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΜΑΣ

Τὸ «Ξεκίνημα», προσεκήρυξε ἀπὸ τὸ 10 φύλλο του νέον φιλολογικὸν διαγωνισμὸν γιὰ τὴν βράβευση τεσσάρων νέων ποιητῶν καὶ πεζογράφων. Αὐτὴ τῆ φορᾶ, θέλοντας νὰ ἐπισημοποιήσῃ τὴ βράβευση τῶν νέων ποῦ θὰ παρουσιάσῃ, ἀπεφάσισε νὰ διαθέσῃ καὶ χρηματικὰ βραβεῖα 1.000 δραχ. ποσὸν ποῦ θὰ ἀπονεμηθῇ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀποτελεσμάτων σὲ δημόσιον χώρον ποῦ θ' ἀναγγελθῇ ἐγκαίρως.

Ἡ ἀπονομὴ θὰ γίνῃ ὡς ἑξῆς: 500 δραχ. γιὰ τὸ ἕνα ἀπὸ τὰ ἀριώτερα ποιήματα καὶ 500 δραχ. γιὰ τὸ ἀριώτερον διήγημα.

Τὸ «Ξεκίνημα» προβαίνει στὴ χρηματικὴν αὐτὴ θυσίαν μὲ μοναδικὸν σκοπὸν νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον ὅλων τῶν νέων λογοτεχνῶν μας καὶ νὰ γίνῃ ἀθροῦστερη ἢ συμμετοχὴ τους.

Ὅσοι συμμετοχῆς δὲν ὑπάρχουν. Μποροῦν νὰ πάρουν μέρος ὅλοι οἱ ἀναγνώστες μας μὲ πρωτότυπη καὶ ἀνέκδοτη ἀπαραιτήτως ἐργασία τους, καθὼς καὶ ὅσοι βραβεύτηκαν στὸν προηγούμενον διαγωνισμὸν μας.

Ἡ προθεσμίαν συμμετοχῆς παρετάθη μέχρι τῆς 15 Δεκεμβρίου.

Ἡ κριτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀποτελέσθηκε ἀπὸ τοὺς κ. κ. Ἀγ. Δόξαν, Δημ.

Ἰωαννόπουλον καὶ Μιχ. Χαννοῦση γιὰ τὰ πεζὰ καὶ Σπ. Παναγιωτόπουλον, Ἀπ. Μαγγανάρη καὶ Ν. Αἰβαλιώτην γιὰ τὰ ποιήματα.

Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διαγωνισμοῦ θὰ δημοσιευθοῦν στὸ ἐπόμενο.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

*Μὲ κάποιον πένθιμον ἀχὸ τὰ χλωμασμένα φύλλα
τὴν κουρασμένη ἐξύπνησαν τριγύρω μου ἐρημιὰ
κι' ἄλλα ἀκλουθᾶν ἕναν τρελλὸ χορὸ, μ' ἀνατριχίλα,
κι' ἄλλα ἀργοπέφτονε στὴ γῆς δίχως ζωὴ καμμιὰ...*

*Τὰ κυπαρίσσια, φάσματα στῆς μπόρας τῆ μαυρίλα,
βογγᾶνε, δέρονται, λυγοῦν νὰ βροῦνε ἀπανεμιὰ,
ἢ θολὴ μέρα τρεμοσβεῖ σὰ φλόγα ἀπὸ καντήλα
καὶ τῆ μικρὴ μου τὴν καρδιὰ σφίγγει ἢ βαρυνθυμιὰ...*

*Ἔτσι θωροῦντας τα ξερὰ τὰ φύλλα τὰ ἀσημένια
νοιώθω μέσα στὰ στήθεια μου σὰν κάτι τι νὰ σπάει
καὶ σὲ ταξειδί θλιβερὸ κινᾶει ὁ νοῦς καὶ πάει...*

*Κινᾶει καὶ πάει ἀκούροστα μὲ μιὰ ἀτελεῦτητη ἔννοια,
ἐνῶ κτυπάει ἀδιάκοπα τὰ τζάμια μου ἢ βροχὴ,
λὲς κι' εἶναι μιὰ ποῦ δέρονται μέσ' στ' ἀπειρο ψυχὴ...*

ΝΙΚΟΣ ΑΪΒΑΛΙΩΤΗΣ

ΦΥΓΗ

Νὰ σκέφτομαι ὄλο τῆ φυγῆ
 μὲ καλοτάξιδη γαλέρα,
 νὰ σκέφτομαι ὄλο τῆ φυγῆ
 σὲ μιὰ φιλόξενη ἄλλη γῆ
 κάποια ἀνοιξιὰτικὴν ἡμέρα...

Ν' ἀνθίζει ὁ πόθος μου ὁ κρυφός
 σὰ ρόδο μέσ' σὲ μιὰ γλάστρα
 ν' ἀνθίζει ὁ πόθος μου ὁ κρυφός
 καὶ νὰ γεμίζω ἀπὸνα φῶς
 λαμπρότερο κι' ἀπ' ὄλα τ' ἄστρα...

Ν' ἀπλώνω ὡς πέρα τὰ φτερά
 πάνω στοῦ ὀρίζοντα τ' ἀσήμα,
 ν' ἀπλώνω ὡς πέρα τὰ φτερά
 ἔχοντας μπρός μου τὴ χαρὰ
 καὶ πίσω μου σωρὸ συντριμμα...

Νὰ πλέω σὲ πέλαο γαλανὸ
 μὲ γύρω ἀσάλευτη γαλήνη,
 νὰ πλέω σὲ πέλαο γαλανὸ
 καὶ νὰ θεωρῶ μόνο οὐρανὸ
 ὥσπου τὸ βλέμμα μου νὰ σβύνει...

"Ἡ νὰ σκαλώνω σὲ κορφή
 ζωσμένη ἀπὸ κροσάτα νέφη,
 ἢ νὰ σκαλώνω σὲ κορφή,
 ὅπου ἢ γλυκειά σου ἐκεῖ μορφή
 νᾶχει σταθεῖ καὶ νὰ μοῦ γνέφει...

ΑΠ. Ν. ΜΑΓΓΑΝΑΡΗΣ

Ὁ ἄλλος δρόμος

ΔΗΜΟΣΘ. Ν. ΒΟΥΤΥΡΑ

ΑΗΤΟΣ & ΧΕΛΩΝΑ

(ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΕ ΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΞΕΚΙΝΟΥΝ

Ὁ ἀητὸς καθόταν στὴ φωλιά του σκεπτικός. Καὶ ἦταν ἡ φωλιά του
 πάνω στὴν ψηλότερη κορυφὴ τοῦ μεγάλου βουνοῦ.

Ἄπ' ἐκεῖ φαίνονταν κάτω βουνά, δάση, πεδιάδες, ποταμοὶ καὶ πό-
 λεις. Φαίνονταν καὶ θάλασσα νὰ λάμπει...

Ὁ ἀητὸς ξαφνικὰ σταμάτησε τὶς σκέψεις του. Κάτι εἶχε ἀκούσει, κά-
 ποιο θόρυβο νὰ γίνεται πίσω ἀπὸ ἓνα βράχο. Τί νᾶταν;

Καὶ ὁ ἀητὸς ἔβγαλε τὸ κεφάλι του καὶ κοίταξε...

Ἄκουσε τότε πίσω ἀπὸ ἓνα βράχο μιὰ βαριὰ ἀναπνοή, ἓνα ξεφύση-
 μα ζῶου ποὺ κινδυνεύει νὰ σκάσει ἀπ' τὸ λαχάνισμα...

Ὁ ἀητὸς ἦταν ἑτοιμὸς νὰ δομήσει, ὅταν βλέπει νὰ προβάλλει ἀπὸ
 τὸ βράχο ποὺ ἀκουγε τὸ θόρυβο, ἓνα πόδι στραβό, ἔπειτα ἓνα κεφάλι μὲ
 καμπορωτὴ μίτη, κ' ἓνας λαϊμὸς ἀδύνατος, ζαρωμένος, ἀπτερος καὶ ἄ-
 τριχος.

Κατάλαβε τί ζῶο εἶχε ἐμπρός του. Ἦταν μιὰ χελώνα ποὺ ἀπὸ καιρὸ
 τὴν εἶχε δεῖ νὰ προσπαθεῖ νὰ βῆει πάνω στοῦ βουνό...

Ἡ χελώνα ἀνέβηκε κ' ἔπεσε μὲ κρότο στὸ βράχο. Εἶδε ὅμως τὸν
 ἀητὸ καὶ τρύπωσε στὸ ὄστροκό της.

Σὲ λίγο δειλὰ ἔβγαλε λίγο τὸ κεφάλι της καὶ εἶδε τὸν ἀητὸ. Ὁ ἀητὸς
 τήνε κοίταξε ἤσυχος. Εἶχε καὶ μαλακώσει πολὺ, γιατί τοῦ φάνηκε, πὼς
 τὸ κεφάλι τῆς χελώνας ἔμοιαζε μὲ τὸ δικό του.

Ἡ χελώνα πήρε θάρρος κ' ἔβγαλε ὄλο τὸ κεφάλι της καὶ σιγὰ τέντωσε
 τὸ λαϊμὸ της. Εἶδε τότε καὶ κάτω:

— "Α, ἄ! ἔκανε. Τί θαῦμα εἶνε τοῦτο, τί θαῦμα!. Νὰ δάση, νὰ πό-
 λεις!. "Ω, ὦ, νὰ ποτάμια!. Μὰ τί ὠραία εἶνε δῶ, τί ὠραία!

Καὶ ὁ ἀητὸς ποὺ τὴν ἀκουσε, τῆς εἶπε μὲ γέλιο:

— Καὶ μὲ τί τοῦμπε, τί πεσήματα, τί σουρσίματα ἦρθες γιὰ νὰ δεῖς
 αὐτὰ τὰ ὠραῖα, νὰ φτάσεις ἐδῶ πάνω!

Καὶ θυμήθηκε ὁ ἀητὸς καὶ σὰ νᾶδε πάλι, τὴ χελώνα πεσμένη ἀνά-
 σκελα, σὲ κάποια προσπάθειά της γιὰ νὰ ἀνεβῆ, καὶ νὰ κουνᾷ τὰ πόδια
 της γιὰ νὰ μπορέσει νὰ γυρίσει...

Ἡ χελώνα τοῦ ἀπάντησε ἤσυχος:

— Ἀητέ μου, μὴν κοιτάξεις πὼς ἦρθα, καὶ ἂν ἦρθα μὲ τοῦμπε καὶ
 νὰ σοῦρνομαι. Κοίταξε ἂν ἦρθα, ἂν ἔφτασα!...

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

Γ. ΔΕΛΙΟΥ

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

Θυμώμαι τώρα ένα βράδυ. Ήταν στις άρχες του χειμώνα. Ήβλεπα ένα προσωπάκι χωμένο μές στη φροντωτή γούνα, δυο μάτια δλόφωτα, χαμογελαστά που καθοφρίζονταν πίσω από το μεγάλο κρύσταλλο της βιτρίνας. Ήκείνο που από την πρώτη στιγμή μου έκανε έντύπωση ήταν το απλό και ήρεμο ύφος της. Δέ μεταχειρίζονταν καμμιάν επιτήδευση για να φαίνεται αυτή που ήταν. Στο δρόμο συνεννοούμαστε με απαντήσεις σύντομες, σχεδόν μ' ένα «ναι» ή μ' ένα «όχι» «Παντρεμένη»; «όχι» «μόνη»; «ναι» «χωρισμένη»; «όχι», άγνωστη!...

Γενματίσαμε μαζί. Στη σάλλα το σαξόφωνο ενός μαύρου σκορπούσε τις πεταχτές τριλλίες ενός φρέξ—τρού και πιό συχνά μās λίκνιζε με τους κυματισμούς ενός ταγκό. Στο χορό μου μιλούσε και με κοίταζε μές τα μάτια, σά νάθελε να μου δείξη όλη της την τρυφερότητα. Μά έπειτα σιωπούσε μελαγχολούσε καθώς της έσφιγγα τη μέση.

Μεσάνυχτα... Ήρμη η μεγαλύτερη και ωραιότερη λεωφόρος. Τ' αυτοκίνητα αναπτύσσουν περισσότερη ταχύτητα. Οί λιμουζίνες φρενάρουν, μερικά κόκκινα «στόπ» ανάβουν. Οί σωφφέρι ιδιωτικών αυτοκινήτων παίρνουν ένα φλεγματικό ύφος κι' άδιαφορούν καθώς περνάμε πλάι τους. Τί αντίθεση με τους άλλους που περιμένουν διαταγές. Κ' ύστερα όταν προχωρούμε, άκούμε πίσω μας την πόρτα να κλείνη μ' ένα «κλάκ». Πιό κάτω εκτείνεται η σιωπή του πάρκου με τη σειρά των πάγκων στους διαδρόμους. Τη μυρουδιά του γερωλαίν αντικαθιστά τώρα η ύγραμένη γή. Γλυστρούσαμε κι' οί δυο στη μοναξιά και θαρρούσαμε πως κι' αυτός ό άέρας μās άνηκε.

Στό σπίτι, ή συνομιλία μας πήρε έναν τόνο πιό θετικό. Μου διηγόνταν μιá σύντομη—τή συνηθισμένη άλλως τε ιστορία, που είναι σάν πρόλογος στη ζωή κάθε παραστρατημένης γυναίκας. Τήν άκουγα μ' ένα προσποιητό ενδιαφέρον. Για μιá φορά δέν αισθανόμουν την ελαχίστη διάθεση να σταθμίσω τις σκέψεις της τά αισθήματά της, ν' αναλογιστώ τις μικρές αυτές παρενθέσεις των περιπετειών της ζωής της που κρύβουν μιá θλίψη, έναν πόνο, μιá λαχάρα μιá τρυφερότητα ένα όνειρο. Στα κασάνα μάτια της, στις κινήσεις της, στο σώμα με την άπαλή και λεπτήν επιδερμίδα, έβλεπα τη χάρη και τη γοητεία της ώριμης γυναίκας. Δέ μ' ένδιέφερε παρά αυτή. Συχνά κοίταζε την κρεμασμένη στον τοίχο πάνω από το ντιβάνι της λιθογραφία που παρίστανε μιá σκηνή της Ναυσικας—ό αιώγιος θανμασμός του ξένου προς τά σύμβολα του έλληνικού πνεύματος—έτσι σά να ήθελε να εκδηλώση την ανάγκη λίγης στοργής. Ώστόσο περίμενα ν' αντίληφθί πως έκείνο που μās ώθούσε και τους δύο, δέν ήταν παρά ή δύναμη που μένει στά κατάβαθα του έαυτού μας, αυτή ή φοβερή ανάγκη της άμειβίας ύπρωσης άπό την ύλική πίεση, ανάμεικτη με τη χαρά της ήδονής. Και περίμενα πολύ τη νύχτα που πέρασα μαζί της...

Σκεπτόμουν πόσο δίκη είχε ό σοφός όταν έλεγε πως «οί γυναίκες δέν είναι διόλου... άπαιτητικές. Άπλούστατα τις χειρίζεται το πών!» (1) και ή τρυφερότητα και ή διάρκεια, και τό πάθος και ή ευχαρίστηση.

Σημέρωνε... Ένι άδύνατο φως σταμάτησε με την αντίσταση που βρήκε στις γυρτές γοίλλιες. Άπό τη θέση μου μόλις μπορούσα να ξεχωρίσω τά ριγμένα στο ντιβάνι φορέματά της, τό μεροέ, τη γούνα και πάνω στο μικρό χαλί, τις γόβες άπ' τις όποιες ξεχείλιζαν οί κάλτσες της. Πήρα τό δολόι πάνω από τον κομό, και στρέφοντάς το προσπαθούσα να μαντέψω την ώρα μέσα από μιάν άσύλληπτη κι' επιτηδευμένη άντανάκλαση

Άπό ένα άπροσδιόριστο σημείο του λιμανιού πετιώνταν κάθε τόσο ρυθμικά σάν κάποιος μονότονος κλαυθμηρισμός, τό σφύριγμα του ρυμουλκού μές την πυκνή όμίχλη που τύλιγε τον κόλπο. Συχνά διέσχιζαν τό δρόμο αυτοκίνητα κι' άκούγα τό γλυστερό σύροισμο της όόδας πάνω στο ύγρο έδαφος. Γύρισα και την κοίταξα. Μπορεί να ήταν ή γυναίκα που πίστεψε στην άσχήμια της άμαρτίας και στο κτηνώδικο μέρος της άνθρώπινης φύσης. Και στη φυσική της ψυχρότητα είχε προστεθί και ή άηδία μιās τέτοιας ζωής για να σβύση σχεδόν όλότελα από μέσα της τη σημασία του αισθησιασμού. Ώμως ό άληθινός άνθρωπος εκδηλώθηκε με τις άπλές λέξεις σάν κι' αυτές που μου ψιθύρισε: «Πουθενά δέ βρήκα την άγάπη. Γεννήθηκα για την ταπεινώση και τη σκλαβιά».

Οί δύο άπλές ξανθές πινελιές, τά φρύδια και τά βλέφαρά της, μου φάνηκαν έκείνη τη στιγμή σά μιá παρένθεση που έκλεινε τό νόημα της όμορφιάς. Μπορούσες νάπιανες την άκρη αυτής της μοναδικής ειλκρόνειας που ήταν άπλωμένη στο πρόσωπό της, για να προχωρήσης όλόγισια στην ψυχή της.

Άνοιξα προσεκτικά τό παράθυρο. Ώ κρότος την ξύπνησε. Τό φως καθώς άπλώθηκε στο δωμάτιο, έκανε τά βλέφαρά της να παίξουν σάν από κάποιον έλαφρόν έρεθισμό. Τό λεπτό τηλεφωνικό σύρμα είχε στολισθί με μιá όλόκληρη σειρά από κανονικούς χρυσάλλινους κόμπους, σάν ύγρά μαργαριτάρια, με τόση διαφάνεια και γοητεία. Κάτω από τις άστραχές, οί σταλαγματιές σχημάτιζαν μιάν ύγρη γραμμή πάνω στις πλάκες. Ή γκαίτσα βαρεία άτμόσφαιρα ήταν τυλιγμένη μέσα σε μιá πυκνή όμίχλη. Στο βάθος του δρόμου ό τρούλος της οίκοδομής που ξεπετιώνταν πάνω από τ' άλλα σπίτια, διέγραφε ένα ήμικύκλιο πιό μελαψό στη βάση κι' ανάλαφρο, άραχνιένο, θαμπό, ίσαμε την αιχμή που χανόνταν μέσα στην άτμόσφαιρα. Ήταν ένα όλότελα ξένο προώνό, που χωρίς να τό θέλης σου έκανε να προσέξης τη μάσκα που τόσο όμορφα ή φύση περνάει καμμιά φορά στην όλόφωτη όψη του γαλανού μας ούρανού.

Και πάντα πάνω από τό θόρυβο που δυνάμωνε την κίνηση του δρόμου με τά αυτοκίνητα, τη μουσική ποικιλία των κλάξων, τό βουητό του τραύμ που χανόνταν, όσο άπομακρόνταν, τό τραγουδι της σάλπιγγας και τό σφύριγμα του τραίνου, πάνω από κάθε κρότο, κάθε προσοχή, κάθε άπασχόληση, έκείνο τό μονότονο κλαυθμηριστό σφύριγμα του ρυμουλκού

1) Τ. ντέ Μπανβίλ.

στό άπροσδιόριστο σημείο του λιμανιού, έφτανε άνέπαφο άδιάφθορο, σαν ένας τόνος μελαγχολίας, τó ίδιο πάντα και φάλαζε μέσα στο άφτί, έτσι πού νά συγγέεται με τόν έαυτόν μου, νά γίνεται ένας βόμβος, πού ώρες τυλίγεται στό τύμπανο και φέρνει τή σκέψη σέ κάποιο άγνωστο προμήνυμα...

Σκέπτομε τώρα ακόμα πώς με τó σιωπηλό γχορέμισμα όλου αυτού του χαρούμενου μά τόσο ρηχοῦ κόσμου πού δημιουργοῦμε και διατηροῦμε στη φαντασία μας λίγο πριν φτάσουμε ἴσαμε τήν οριστική κατάκτηση, ουχινόμαστε ὕστερα τόν έαυτό μας, λυπούμαστε για τόν πόνο πού προκαλέσαμε στόν άνθρωπο πού πλησιάσαμε. Κι' είναι ώρες-ώρες σά ν' ακοῦμε σιτά κατάβαθα του έαυτού μας τó βόμβο ένός άλλου κόσμου, του συναισθηματικού, πού μās ακολουθεῖ πού διαρκεί, και πού συχνά μās κυβερνάει. Καημένη Καικιλία...

Γ. ΔΕΛΙΟΣ

Σ' ΕΝΑ ΝΕΟ ΦΥΜΑΤΙΚΟ

Τό ξέρεις, πώς στάγέλαστά σου χείλη
άπγά θά σβύσει ή φωνή σου ένα βράδι,
ὅπως ή φλόγα, σβύνει στό καντήλι
μέναν τριγμό σαν τής σωθει τó λάδι.

Φεύγεις και ξέρεις, πώς μιá επιστροφή σου
ὄνειρο σφηλερό πιά είναι και στείρο,
πάρε γι' αυτό πριν φύγεις στην άφή σου
τό σχήμα τών πραγμάτων ένα γύρω.

Κι' ὅσα τά χέρια δέν μποροῦν νάγγίσουν
ιδές τα, κλεισσι εντός σου με άπληστεία
τά ὄράματα χορός νά σάκλονθήσουν
ὡς τή στεγνή σου πρὸς τά χήη άποδημία.

Σ'ένα κρεββάτι μάδεροφὸς τοὺς τοίχους,
σαν στη μεγάλη μάχη θά παλεύης
μη φοβηθής, γλυκά μέσα στοὺς ἤχους
των σίχων μου θά σβύσης, πού λατρεύεις.

Τό νοῦ μου θά τραβᾶς συχνά στόν τάφο
και τής συγκίνησης μου θ'άσαι κλέφτης,
έσέ, πού καν δέ σέ είδα και σου γράφω,
έσέ, πού ξέρω πόσο ὠραία μέσκέφτης.

1931

ΡΙΤΑ Ν. ΜΠΟΥΜΗ

PAUL VALÉRY

ΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ)

Μή, φίλα ψυχά, βίον άθάνατον σπεῦδε,
ταν δ' εμπρακτόν άντλει μηχανών.

ΠΙΝΔΑΡΟΣ (Πυθιονίκαι) III.

Ἡ άπάνεμη αυτή στέγη—ή θάλασσα—, ὅπου περιστέρια λές περπα-
[τοῦν—τά κύματα—

ανάμεσ' από κάποια κυπαρίσσια, κάποιους τάφους,
τά μεσημέρια ανάβει τά καντύλια της,
ὅταν τά κύματά της παιχνιδίζουν με τόν ήλιο!

ἜΩ! Εἰρωνική ανταμοιβή τής σκέψης μου
πού άγκαλιάζεις τήν τόση για τ' ανθρώπινα άδιαφορία τών Θεών!

Εἶναι λεπτότατη δουλειά αυτή πού κάνουν οἱ χρωματιστές ήλιαχτίδες
νά σκεπάζουν με τόν άχνό άφρο θαμμένα μυστικά
έτσι πού ή γαλήνη νά τά σκεπάζη ὅλα!

Κι' ὅταν ὁ ήλιος ξεκουράζεται πάνω στο άπειρο,
—έργο λεπτότατο μιās αιώνιας αιτίας—

ή μέρα άκτινοβολεῖ άδιάφορα και τ' ὄνειρό μας είναι ή σκέψη.

Θησαυρός άμείωτος, τέμπλο άπλό τής γλανκῆς Ἀθηνᾶς,
—ὄγκος γαλήνης και διάφανη άποθήκη,

είσαι, έσύ, ὦ άγριεμένη θάλασσα, μάτι πού κρατᾶς για σένα
τόσον ήρεμον ὕπνο κάτω άπ' τó φλογάτο πέπλο σου:

ἜΩ! Σιωπή μου! Ἔχει χτισθῆ με μύριες ανθρώπινες ψυχές—για
[πυραμίδα—

ή Στέγη αυτή ή χρυσομένη—ή θάλασσα.

Στὸ Τέμπλο τοῦ Χρόνου, πὸν ὁ Στεναγμὸς μονάχα εἶναι ἡ Θρη-
πιστὸς ἐγὼ ἔχω συνηθίσει ν' ἀνεβαίνω [σκεία του
καὶ νὰ πλανῶ τὸ βλέμμα μου τριγύρω,
Κι' ἐνῶ προσφέρω τὴν ὑπέριστη θυσία μου στοὺς Θεούς,
ἡ ἀπαλή φωτοπλήμμυρα σπέρνει
στὸ κενὸ τὴν ὑψίστη περιφρόνηση.

"Ὅπως τὸ φροῦτο λιώνει σὲ ἀπόλαυση
καθὼς ἀνταλλάσσει μὲ γλύκα τὸν ἀφανισμό του
σ' ἓνα στόμα ὅπου ἡ φόρμα του πεθαίνει,
ἔτσι ρουφῶ ἐδῶ τὴν ἡδονὴ τοῦ μελλοντικοῦ μου θανάτου
ἐνῶ ὁ οὐρανὸς τραγουδεῖ στὴν φθαρμένη μου ψυχὴ
τὸν ἀφανισμό τῶν ὄχτων σὲ ἄμμο...

"Ὅμορφε οὐρανέ, ἀληθινέ, κοῖτα με πῶς ἀλλιάζω!
"Υστερ' ἀπὸ τόση περηφάνεια, τόση παρόξενη νοχέλεια,
γιομάτη ὅμως ἀπὸ δύναμη μεγάλη
ἐγκαταλείπομαι στὸ φωτεινὸ αὐτὸ ἄπειρο
κι' ὁ ἴσκιος μου περνᾷ πάνω ἀπὸ νεκρῶν κοιμητήρια
καὶ μὲ συνηθίζει στὸ μακάβριο θροῖσμά του.

Μὲ τὴν ψυχὴ ἀφημένη στὸ φῶς τῶν πυρῶν τοῦ ἡλίου
σὲ κρατῶ, θαυμαστὴ δικαιοσύνη
τοῦ φωτὸς μὲ τ' ἀμείλικτα ὄπλα σου.
Σὲ φέρνω ἀγνή πίσω στὴν πρωτινὴ αἴγλη σου.
Κυττάξου! "Ὅμως στὸ φῶς σου
μένει τώρα ἓνας βαθὺς ἴσκιος—ἐγώ!

"ὦ! μονάχα γιὰ μένα, μονάχα σὲ μένα, στὸν ἑαυτό μου,
πλάϊ σὲ μιὰ καρδιά—στὶς πηγὲς ἑνὸς τραγουδιοῦ—
ἀνάμεσα στὴν ἀνυπαρξία καὶ τὴ Ζωή,
ἀκούω τὴν ἠχὴ τῆς ἐσωτερικῆς μου συμφωνίας,
—πὸν μοιάζει μὲ λίμνη σκοτεινὴ καὶ ἠχηρὴ—
τὴν ἠχὴ πὸν φέρνει στὴν ψυχὴ μου τὸ ἀντιλάλημα ἑνὸς ἄδειου πάν-
[τα Ἄθροιο!

Μεταφραστικὴ προσπάθεια: MIX. XANNOYΣΗ

ΑΓΓ. ΔΟΞΑ

ΙΒΑΝ ΜΠΟΥΝΙΝ

(ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΝΟΜΠΕΛ 1933)

Τὸ φιλολογικὸ Νόμπελ τοῦ 1933 ἀπενεμήθη φέτος ἀπὸ τὴ Σουηδικὴ
Ἀκαδημία στὸν ἐξόριστο Ρῶσο ποιητὴ καὶ πεζογράφο Ἴβαν Ἀλεξιέ-
γιεβιτς Μπουῆνιν.

Ὁ Μπουῆνιν γεννήθηκε τὸ 1870, ἀπὸ οἰκογένεια ἀριστοκρατικῆ. Προ-
κισμένος μὲ μιὰ διάθεση ρομαντικὴ, δὲν ἄργησε ἀπὸ τὰ παιδικὰ του ἀ-
κόμα χρόνια νὰ δεῖξη μιὰ κλίση ζωηρότατη στὴ λυρική ποίηση. Σὲ ἡλι-
κία 19 ἐτῶν βγάξει τὴν πρώτη του ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ τόση ἐντύπωση
ἔκανε γιὰ τὶς καθάριες τῆς εἰκόνας καὶ τὸν τρυφερό της στίχο, ὥστε βρα-
βεύτηκε μὲ τὸ «βραβεῖο Ποῦσκιν». Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ὁ Μπουῆνιν ξε-
διπλώνει ἀδιάκοπα τὸ λυρικό του ταλέντο καὶ παρουσιάζει τὴν ποιητικὴ
του δύναμη κυρίως μὲ τὰ χαρίσματα μιᾶς ἐξαιρετικῆς παρατηρητικότητος
καὶ δεξιότητος τέτοιας πὸν δίνει μὲ τὴ μεγαλειότερη ἀπλότητα καὶ παρα-
στατικότητα τὶς ἀδρότερες ἐντυπωτικῆς λεπτομέρειες μιᾶς συναισθημα-
τικῆς καταστάσεως ἢ μιᾶς εἰκόνας ψυχολογικῆς.

Εἶναι ὁ θαυμαστός ζωγράφος τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων,
τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ιδεῶν πὸν τὰ παρουσιάζει φορμαρισμένα σ' ἓ-
να στίχο εὐγενικῆς φινέσσας, ἐλαφρὰ συμβολικό, δυνατὰ παραστατικό, ἀν-
στηρὸ στὸ λόγο, ἄφογο στὴ ρίμα. Δὲν παρασύρεται, ὁ Μπουῆνιν, οὔτε ἀπὸ
τοὺς πλατυσμοὺς τῆς φαντασίας οὔτε ἀπὸ τὶς παρακινδυνευμένες μετα-
φορὰς ἢ τὰ πυροτεχνήματα τῶν κούφιων λέξεων καὶ τῆς πολύπλοκης στι-
χοουρίας. Εἶναι ἀπλὸς συνάμα καὶ βαθύς, ἁρμονικὸς καὶ σοβαρός, διαν-
γῆς στὶς ἐκφράσεις του καὶ συγχρόνως φιλόσοφος στὶς ιδέες του καὶ πρὸ
πάντων αἰσθητικὸς. "Ἐνας ἀληθινὸς ποιητὴς, ἓνας καλλιτέχνης γιὰ τοὺς
ἐκλεκτούς. "Ἡ φροντίδα αὐτῆ τοῦ Μπουῆνιν στὴν ποιητικὴ του τέχνη, δὲν
τοῦ χάρισε δημοτικότητα. Στὰ 1909 ἐξελέγη μέλος τῆς Ρωσικῆς Ἀκα-
δημίας καὶ ὅμως ἐξακολούθησε νὰ παραμένῃ ἀφανὴς γιὰ τοὺς πολλοὺς
μέχοις ὅτου, μετὰ δέκα χρόνια, ἡ Ἐπανάστασις τὸν ἐξόρισε κι' ἐφθάσε ἐ-
ξόριστος στὸ Παρίσι ὅπου καὶ ἐγκατεστάθη. Στὴ νέα του αὐτὴ διαμονή,
ὁ Μπουῆνιν, προσέχτηκε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλῃ φορὰ, ἡ ἀξία του ξε-
καθαρίστηκε, κι' ἡ κριτικὴ τὸν ὕψωσε πολὺ δίκαια ἐπὶ κεφαλῆς τῶν με-
γαλειότερων συγχρόνων Ρώσων ποιητῶν.

Τὰ θέματα τοῦ Μπουῆνιν, παρμένα ἀπὸ τὶς ἐμπνεύσεις τῆς ζωῆς του,
εἶναι ἐκτελεσμένα στὸ στίχο μόνον ἀπὸ τὴν ὑποβλητικὴ μιᾶς ἐσωτε-
ρικῆς ἀνάγκης. Γι' αὐτὸ ἡ ἐξωτερικευσί τους εἶναι μιὰ ἱερὴ μυσταγωγία
πὸν δὲν ἀνέχεται κανένα τεχνιτὸ στολίδι. Ὁ Μπουῆνιν, ἔξρει ν' ἀπευθύνε-
ται κατευθεῖαν στὴν καρδίαν τοῦ ἀναγνώστη του καὶ νὰ ξεχωρίζῃ μέσα
στὸ συνθετικὸ πλάνο τῆς τέχνης του μιὰν ἔντονη πνευλιὰ πὸν εἶναι ἓνα
ἀλύπητο χτύπημα τοῦ κακοῦ κι' ἓνας μεταρσιωτικὸς ὕψωμὸς τοῦ καλοῦ.

Ἄπο τεχνικῆς ἀπόψεως, ὁ Μπουϊνι, κατατάσσεται στοὺς λυρικοὺς ἐμπροσσιονιστές. Εὐολώτατα καὶ φυσικώτατα φέρνει μέσ' ὅτ' στίχο του τὴν συνάρφαια τῶν αἰσθημάτων μετὰ τὰ φυσικὰ φαινόμενα καὶ δίνει εἰκόνας καὶ παρομοιώσεις ἐκπληκτικὰ καὶ ἔξυπνες καὶ μαζί ἀληθινὰ καὶ κομψές.

Μεταφράζω παρακάτω τρία τέτοια τραγούδια του. Στὸ πρῶτο παραβάλλει τὴ σκέψη του μετὰ μιὰ νύχτα θλιβεροῦ. Στὸ δεύτερο μᾶς δίνει μιὰν ἀληθινὴ ζωγραφιὰ μετὰ ἀδρόιατες πινελιές γιὰ μιὰν ἔντονη σκηνὴ τῆς φύσεως μέσ' ἓνα θαμπόφωτο, στὸ φόντο ἑνὸς ὄνειρου. Καὶ στὸ τρίτο, μετὰ μιὰ ἔξυπνάδα ἀξιοθαύμαστη, μᾶς δίνει τὴν ἔννοια τῆς κινήσεως τοῦ φεγγαριοῦ μέσ' στὰ σύννεφα. Καὶ δίπλα στὴν ἐμπροσσιονιστικὴ του αὐτὴ ἀπόδοση προβάλλει ἕναν ἐλαφρὸ συμβολισμὸ ὑπονοῶντας τὸν χρόνον μετὰ τὸ φεγγάρι καὶ τὴ ζωὴ μετὰ τὰ σύννεφα. Τὸ τρίτο αὐτὸ τραγούδι, ποὺ δὲν ἔχει παρὰ ὀκτὼ μονάχα στίχους, ἐδημιούργησε στὸν καιρὸ του ἀληθινὴν κατάπληξη γιὰ τὴν περιοριστικότητά του σ' ἔννοιες καὶ τὴν λιτότητά του σ' ἔκφραση.

ΣΤΡΟΦΕΣ

Ἡ νύχτα εἶνε θλιπτὴ καθὼς μου ἡ σκέψη,
Κι' ἀτέλειωτη στ' ἀμίλητα χωράφια.
Φωτάει μόνο ἕνα φῶς μέσ' στὰ σύννεφα,
Κι' ἡ ἀγάπη τὴν καρδιά μου ἔχει πλανέψει.

Μὰ ποιόνανε νὰ εἰπῶ νὰ μοῦ γιατρέψη
Τὸν πόνο ποὺ γιομίζει τὴν καρδιά μου;
Ὁ δρόμος εἶν' μακρὺς, μακρὺς ἀλλιά μου,
Κι' ἡ νύχτα εἶνε θλιπτὴ καθὼς μου ἡ σκέψη.

ΣΚΑΡΙΣΜΑ

Ὅλα εἶνε ὡς ὄνειρο—Κι' ἀπάνου ἀπ' τὰ βουνὰ
Γλυστοράει ἡ οὐρανὸς στὰ ὀλοσκοτεινά νερά.
Κάτωθε ἡ θάλασσα μουγκρίζει θλιβερά
Κι' οἱ μαῦροι βράχοι ἀντιβογοῦν στὰ σκοτεινά
Σὲ καταχνιὰν ὑγρὴ ὡς τὴ μέση βυθισμένοι,
Καὶ σι' οὐρανοῦ τὸ χάος ὑψώνονται βυσσμένοι.

Πῶς ἡ θωριά τους ἀγριεμένη εἶναι, καθὼς
Μέσα στὸ κῆμα ἀκίνητοῦν στὴ σκοτεινιά;
Ὡς κατεβαίνει ἡ νύχτα μέσ' στὴν καταχνιά,
Λές κι' εἶνε ἄβυσσος, Τιτάνειος λές, βωμός,
Ὅπου ὁ χορὸς πρὸς τὴν οὐράνια κατοικία
Στέλνει θυμιάμα μετὰ ἄφραστη ὑμνωδία.

ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ

Σὰ δίσκος ἀπὸ μάλαμα κυλάει

Ἄνάμεσα ἀπ' τὰ σύννεφα ἡ σελήνη,
Καὶ σκίζοντάς τα, ὀλόγυρο φῶς χύνει
Στὰ δάσα, στὰ λιθάργια, στὰ πελάη.

Μὰ κῆτα πρὸς τὰ οὐράνια. Εἶν' ἡ σελήνη
Ἄκίνητη. Τὸ σύγνεφο γλυστοράει...
Ἔτσι ὅμοια εἶνε κι' ὁ χρόνος. Δὲν κυλάει.
Μὰ φεύγει μοναχὰ ἡ ζωὴ καὶ σβύνει.

Ὁ Μπουϊνι, εἶνε πάντα γαλανιόμος. Δὲν ἔξαντλεῖ οὔτε ἔξατμίξει τὴν ἐμπνευσή του. Ἰσα-ἴσα τὴν στίβει μέσ' στὸ μυαλό του καὶ τὴν ἐκφοράζει πυκνὴ μέσα σὲ δυὸ ἢ τρία ἢ καὶ λιγώτερα τετραστίχα. Νὰ ἀκόμα ἕνα ἄλλο ὑπόδειγμα λιτότητος λόγου καὶ πυκνότητος ἰδεῶν καὶ παραστάσεων.

ΠΡΩΤΗ ΑΓΑΠΗ

Ἡ θεὰ τῆς Λύπης μοῦδωκε μιὰ κοῦπα γιομισμένη
Κρασί γλυκό. Τὸ ρούφηξα κι' εὐθὺς τὸ νοῦ μου χάνω,
Καὶ λέει μετὰ κρῦο χαμόγελον ἡ Λύπη κερδισμένη:
«Γλυκό εἶνε τὸ φαρμάκι μου, γλυκό, γιὰ τὸ φτιάνω
Μὲ ρῶγες ποὺ φυτρώνουνε σ' ἀγάπης τάφο ἐπάνω».

Κι' ἕνα ἄλλο ἀπὸ τὰ νεώτερά του, ποὺ μεταφράζω ἀπὸ ἕνα Ρούσικο περιοδικό. Ἐνα ὀχτάστιχο ἀλαφροπιαστοῦ εἰμοῦ, μετὰ τὴν ἐξιδανίκευση ἑνὸς τρυφεροῦ παλμοῦ καὶ μετὰ μιὰν ἀνθηνὴ ἀβρότητα, δείγμα τῆς τελευταίας τεχνολογίας τοῦ ποιητοῦ.

ΑΥΓΗ

Τωραδὰ μόλις θαμποφέγγει ἡ κονταυγοῦλα
Σὰ δεκαφτάχρονον παιδιοῦ ἀγνὴ καρδοῦλα.

Τὸ θαμποχάραμα τοῦ κήπου ποὺ κοιμάται,
Θεομὸ ἀπὸ τ' ἀνθία τῆς φιλόρας κνιβερνάται.

Εἶνε τὸ σπῆτι σιωπηλὸ στὸ μυστήριό του,
Μὲ τὸ κρυφὸ, τὸ τελευταῖο παράθυρό του.

Στὸ παραθύρι αὐτὸ εἶνε μιὰ κουρτίνα ἐμπρός μου,
Κι' ἀπ' αὐτὴν πίσω τὸ ἡλιοφῶς τοῦ σύμπαντός μου.

Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ σήμερον στέκεται ψηλότερον ἀπὸ ὅλα τ' ἄλλα ἔργα τοῦ Μπουϊνι, εἶναι τὸ «χωριό» του. Ὁ Μ. Ο. Τσέλιν, ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλίτερονους Ρώσους κριτικούς, τὸ ἔχει ἀποκαλέσει «συμφωνικὸν ἔπος». Καὶ πραγματικά. Οἱ σοβαρώτατες στὴν ἀπλοϊκὴ τους ἀφέλεια χωριάτικες κουβέντες, τὸ ἔντονον σατιρῆμα τῶν τύπων, οἱ ἠθογραφικὰς εἰκόνας, ἡ ἔσωτερικότης, ἡ πίστις, ἡ εὐλιχρῖνεια κι' ἡ ἀγανάκτησις ἀκόμα τοῦ συγγραφέως γιὰ ὀρισμένα πράγματα, ἀναδεικνύουν τὴν ἀσφαλὴ ὑπεροχὴ τοῦ «χωριοῦ». Τὴν τεχνικὴ ἐπιτυχία τοῦ «χωριοῦ», τὴν ἐπισφραγίζει καὶ κάποιον ἄλλο προτέρημα. Ἡ μαεστρία τοῦ Μπουϊνι, ποὺ κατόρθωσε μέσα

στά λόγια τῶν χωριάτικων διαλόγων νὰ βάλῃ ἀτόφια τὴν ψυχολογικὴ κατάσταση τῶν ἡρώων. Ἔτσι ὁ ἀναγνώστης, διαβιάζοντας τοὺς διαλόγους αὐτοὺς, εἶναι σὰν νὰ ἔχη μπροστά του τοὺς ἡρώες, σὰν νὰ τοὺς ἀκοίῃ, σὰν νὰ βλέπῃ ἀκόμα τίς γκριμάτσες τοῦ προσώπου τους καὶ τὰ μυστικά τῆς σκέψης τους. Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς τὸ «χωριὸ» ἀποτελεῖ τὸ δοξα-σμένο στεφάνι, ποῦ ἡ λαϊκὴ κοινὴ γνώμη προσέφερε μ' ἐκτίμηση στὸν συγγραφέα.

Ἄλλα σημαντικὰ ἔργα τοῦ Μπουῆνιν, εἶναι ἡ «μονομαχία», τὸ «ὄνειρο τοῦ Τσάγγ», ὁ «Σουχοδόλ», ὁ «Ἐρως».

Ὁ Μπουῆνιν, μὲ τὸ ἔργο του στέκεται ἐξ ἴσου μεγάλος ποιητὴς ὅσο καὶ μεγάλος πεζογράφος.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΞΑΣ

ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΒΡΑΧΩΡΙ

Ἐπειδὴ ἀφτοὶ ποῦ συνοικήσανε τὸ σημερινὸ Ἄγρειο ἤρθανε ἀπὸ τὸ Βλοχὸ φαίνεται πὼς ἀρχικὰ τὸ εἶπαν: **Βλοχοχώρι**· ἀφτὸ γρήγορα ἀπὸ παρετυμολογία οἱ τρογυρινοὶ τὸ εἶπαν: **Βλαχοχώρι**, γιατί οἱ κάτοικοί του εἶτανε βοσκοὶ καὶ οἱ βοσκοὶ σὲ μᾶς ἀπὸ τὴ βυζαντινὴ ἐποχὴ ἀκόμα λέγονται Βλάχοι.

Τὸ Βλαχοχώρι κατὰ τὴ λεγόμενη ἀπλολογία ἐνεκα δυὸ ἴδιες καταπο-διαστῆς συλλαβῆς φαίνεται πὼς τὸ εἶπαν ἀμέσως: **Βλαχώρι**, (β, 143 κ.π.).

Τώρα τὸ **Βλαχώρι** ἐφκοლა γίνεται **Βραχώρι** κατὰ ἀφομοίωση τοῦ **λ**, πρὸς τὸ ἀκόλουθο **ρ** σγγο. **Ταλλαράς** > **Ταραράς** (οἰκογεν. ὄνομα στὴν Ἀοιτάκη), **Βούλγαρος** > **Βούγαρος** καὶ ἀνάποδα **cardellino** > **καρδερίνα** **cor-sali** > **κουρσάλι** κτλ. Καὶ ἀφτοῦ τὸ **Βλαχώρι** κατὰ ἀφομοίωση ἔγινε **Βρα-χώρι**, τότες παρετυμολογήθη πρὸς τὸ **βράχος**. Ἴσως ἀπὸ μερικὸς βρά-χους ποῦ βοίσκωνται ἐκεῖ κοντὰ (β', 222 κ.π. καὶ γ', 186 κ.π.).

ΜΕΝΟΣ ΦΙΛΗΝΤΑΣ

ΝΕΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΑ ΜΑΥΡΑ ΕΛΑΤΙΑ...

Τὰ μαῦρα ἐλάτια ἀπόψε πὼς σοῦ μοιά-
ζουνε,
ψυχὴ μου πονεμένη ὅπως τὰ δένει
κουρσάρος, ὁ βοριάς καὶ τὰ κλονάρια
[τους
τὰ σταυρωτὰ μισσοσπασμένα γέρνει.

Λυγοῦνε τὸ χορμί τους τὸ περήφανο
καὶ αὐτὸ τριζοβολᾷ ποῦ λές θὰ σπάσει
καὶ τὰ κλαδιὰ τους πάνω κάτω ἀπλώ-
[νουνε
σὰ χέρια, τὸνα τᾶλλο ν' ἀγκαλιάσει.

Θλιμμένα ἀκὼ στὴν ἔρημη καλύβα μου,
ποῦ κοιτόμαι βαριάροστος, τὸ βόγγο
καὶ τὰ βραχνὰ σφυριγμια τῶν φύλλον
[τους
π' ἀντιλαλοῦν λυπητερά στοὺς λόγγο.

Ἔτσι κ' ἐσὺ ποῦ στὴν ἀρρώστεια δέγ-
[νεσαι,
πεντάρφανη ψυχὴ μου, γείρε τώρα
μπροστὰ στοῦ δάσους τὸ θεὸ καὶ ζήτα
[του
λίγο μακρύτερα νὰ σταματήσει ἡ μπόρα...

ΧΑΡΗΣ ΛΑΒΕΙΟΥ

ΕΥΤΥΧΙΑ

Ἡ νύχτα ἀργὸ κατέβαινε, ἀργά,
γύσω εἶχε ἀπλωθεῖ βαθεῖα γαλήνη,
τ' ἀστέρια τρεμοσβύνανε ψηλά
καὶ μεις οἱ δυὸ μονάχοι εἶχαμε μείνει.

Δὲ μίλαγε, ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ
ἀργὸς καὶ ὁ πόνος μέσα μας κοιμόταν
καὶ ἀπ' τὴν ψυχὴ μας σβύνουν οἱ κλη-
[μοί
καὶ ἡ σκέψη μας μέσ' στ' ἄγνωστο πλα-
[νιόταν

Καὶ εἶχε ριχτεῖ σὲ μιὰ ἐκσταση καὶ ὁ νοῦς
τὰ μάτια μας θολὰ ἀπ' τὰ δακρυά μας,
στηλώνονταν ψηλά στοὺς οὐρανοὺς
καὶ ἀπ' εὐτυχίαν ἐκλαιγε ἡ καρδιά μας

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΟΥΡΜΟΥΑΣ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ

Στῆς σφαίρας τὴν κορφὴ πάντα θὰ
[στέκει
πότε λουλοῦδι δροσερὸ καὶ μυρομένο
καὶ πότε σὰν φοτιὰ καὶ ἀστροπελέκι,
μὲ τοῦ χορμιοῦ τῆς τὸ χυμὸ γιγαντω-
[μένο.

Στοῦ κύκλου τῆς τὴν ἀνθρωπένια μάν-
[τρα
πότε ἀφέντρα τοῦ χορμιοῦ τῆς κυβεο-
[νήτρα
πότε μάγάτη σέρνεται στὸν ἄντρα
σὰν τῆς καρδιάς τῆς τὴν δονοῦν τὰ
[πλήκτρα

Κι' ἡ σφαῖρα τῆς ζωῆς τῆς ἂν κυλᾷ
θὰ μένη πάντα ἐκεῖνη στὴν κορφὴ τῆς
γιατὶ ὡς γυναῖκα καὶ ἂν δὲν στέκεται ψηλά
στέκει τὸ σύμβολο τῆς μάννας στὴ μορ-
[φῆ τῆς.

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΔΙΑΚΑΚΟΥ

ΕΙΡΩΝΕΙΑ

Ἦριος καλὴ μου βγήκε ὁ στίχος,
γιὰ δὲς: πρωτότυπος, ἡ οἶμα,
τὸ μέτρο, ὁ ρυθμὸς καὶ ὁ ἦχος
κυλοῦν, λές καὶ κυλάει τὸ κῆμα.

Τὴν ἔπιασα καλὰ τὴ μπόρα,
θαρρεῖς καὶ οἱ γλάροι τιτιβίζουν,
—τί λές; πεινάς! Τὴ δόξα τώρα
οἱ στίχοι τοῦτοι μᾶς χαρίζουν.

Τί λές; πεινάς, πεινάς ἀκόμα;
Γιὰ δὲς, γιὰ δὲς παρομοιώσεις,
εἶναι τρανὸ στὴ μπόρα χρώμα
ἀπὸ τίς ἀναλωμένες νὰ δώσης.

Γιὰ δὲς τὰ βί, καὶ ὁ ὀ ἐκεῖνα,
τοὺς κερανοὺς πὼς ἀποδίνουν,
τί λές; τί λές; Πάλι τὴν πείνα!
Λιποθυμάς! Τὰ μάτια κλείνουν!...

ΒΙΚΟΣ ΒΙΤΣΑΙΟΣ

Η ΕΡΕΥΝΑ ΜΑΣ

ΡΩΤΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΟΥΣ ΜΑΣ...

1ον) Οί διάφορες μεταπολεμικές κοινωνιολογικές θεωρίες ωφέλησαν ή έβλαψαν με την επίδρασή τους την Λογοτεχνία μας;

2ον) Νομίζετε πώς υπάρχει σήμερα στην Ελλάδα κριτική, ίκανή να δώσει την πραγματική αξία και θέση σ' ένα έργο Έλληνικό που πρωτοφανερώνεται;

3ον) Η σημερινή ποίηση, που τείνει ολοφάνερα ν' άφομοιωθή με τον πεζό λόγο, σε τί προβλέπετε πως κινδυνεύει να έξελειχθή μελλοντικά;

ΑΠΑΝΤΟΥΝ ΜΕ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

Ο ΝΕΟΣ ΤΕΧΝΟΚΡΙΤΗΣ κ. ΗΛ. ΖΙΩΓΑΣ

— Μόνο κακοπιστία της πιά έλεεινής μορφής (αν έλεγα άστική κακοπιστία, θά κυριολεχτούσα), ή άθεράπευτος μυωπισμός, πρέπει να χαρακτηρίζει εκείνον που δέ θ' άπαντούσε καταφατικά στο πρώτο αυτό ερώτημα του «Ξεκινήματος». Βρίσκω ότι είναι τόσο πιά γνωστό, ότι ωφέλησαν άνυπολόγιστα ή άναμφισβήτητη επίδραση των νέων ιδεών πάνω στη νεοελ. λογοτεχνία, μ' άποτελέσματα δίχως προηγούμενο, ώστε θά μπορούσε κάλλιστα να λείψει όλουσδιόλου το πρώτο μέρος της έρευνας αυτής. Για γνωστά πράγματα, είναι μάλιστα κόπος να μιλεί κανείς... Ωστόσο, όφείλω να προσκομίσω άποδείξεις αυτών που ίσχυρίζομαι... "Αν σήμερα, για πρώτη φορά, ή νέα Ελλάδα μπορεί να παρουσιάσει μιάν άξιοπρόσεχτην έργασία, στον τομέα της Τέχνης γενικά, αυτή όλη, πέρα για πέρα, άνήκει στους έργατες εκείνους του λόγου που συνειδητά ή όχι πίστεψαν στον έπιστημ. σοσιαλισμό—στη γερομάννα αυτή κάθε μεγαλείου. Άποδείξη εδγλωττότατη είναι αυτό τουτό το έργο του Καζαντζάκη, του Βάρναλη, του Βενέζη, του Πικροῦ, του Παπαγιωργίου, της Δασκαλάκη, του Μυριβήλη, του Κανελλή, του Άνθια και όλων εκείνων των νέων που ξεκινούν με πίστη στα νέα και μόνα άληθινά ανθρώπινα ιδανικά που θερμαίνουν αυτή τη στιγμή εκατομμύρια ταπεινών.

— Πιστεύω, ότι στην Ελλάδα ποτέ μέχρι σήμερα δεν ύπήρξε κριτική που να εκπληρώνει έστο και σχετικά ήν μεγάλην άποστολή της. Οί άυτοχειροτονηθέντες κριτικοί κ' έμφανιζόμενοι με το γνωστό κυνικό τουπέ ως έπίσημοι εκπρόσωποι της, μονάχα ζημία προξένησαν, συγχίζοντας τα πράγματα με την άσυγχώρητη άγνοιά τους, σε βαθμό μάλιστα που ό ρόλος της κριτικής όη μονάχα να παρερμηνευτεί, μα και σχεδόν άνεπανόρθωτα να δυσφημιστεί.

Τώρα μόλις αναφαίνονται κάποια ίχνη άναγέννησης και της εκδήλωσης αυτής του πνεύματος, όφειλόμνα σε νέους άποκλειστικά που έρχονται να διορθώσουν τα κακώς κείμενα—χωρίς βέβαια να μπορούν νάχουν σχέση με την προσπάθειαν αυτή οί δυο-τρείς εκείνοι νέοι που άυτοχρίστη-

καν κριτικοί κέχουν μάλιστα την παράδοξην άξίωση να τους άναγνωρίσουμε, προβάλλοντας ως μόνα προσόντα μιάν άμφίβολη πολυγλωσσία που δεν ξέρω γιατί, θυμίζει τόσο τα γκαρσόνια των διεθνών λουτροπόλεων.

— Πιστεύω ότι πάντα θά υπάρχει έξω άπ' τον πεζό λόγο, μιá άλλη όποιαδήποτε μορφή που καλλίτερα θά μπορεί να εκφράζει τον άσκήρευτο λυρισμό των ανθρώπων που στην άιωνιότητα θά συγκινούνται για το ώραίο...

Ο ΝΕΟΣ ΚΡΙΤΙΚΟΣ κ. Α. ΚΑΡΑΝΤΩΝΗΣ (Άπαντά μόνο στο δεύτερο ερώτημά μας)

— Το ερώτημά σας για την κριτική είναι καθαρή συνέπεια μιás αντίθεσης που υπάρχει μέσα στον κόσμο των γραμμάτων μας. Προτιμώ να έξηγήσω συνοπτικά την αντίθεση αυτή παρά να σας άπαντήσω άμεσα. Πάντα και παντού σε κάθε λογοτεχνία και σε κάθε εποχή πιστοποιούμε μιá σταθερή πολεμική αντίθεση που χωρίζει τους «δημιουργικούς» λογοτέχνες από τους «έπαγγελματίες» κριτικούς, αντίθεση που είναι μέσα στη φύση και την ψυχολογία του πολύτροπου νοῦ, αντίθεση που γεννιέται από τα ίδια τα προβλήματα και τις άνάγκες της τέχνης και της αισθητικής. Όμως αν ή αντίθεση αυτή χωρίζει τους ανθρώπους των γραμμάτων και τους διαιρεί σε δύο πολέμα στρατόπεδα, σε μιá γενική και ήρεμη έποπτεία πάλι να υπάρχει και τότε βλέπουμε πως και ό «δημιουργικός» λογοτέχνης και ό κριτικός όταν είναι άληθινοί, όταν δηλαδή έχουνε κόποια, είναι νοήματα συννφεραμένα και κατά ίδεως άξεχώριστα. Γιατί όμως να μην έποχωρεί ποτέ ή αντίθεση αυτή; Γιατί είναι άδύνατο να ξεχωριστεί από μäs άρχής ποιοι από όσους «κάνουν» δημιοουργική λογοτεχνία είναι άληθινοί και ποιοι είναι οί σάρκτοι ποιοι από όσους γράφουνε κριτικές είναι δημιουργοί και ποιοι είναι καιροσκόποι, δημοσιογράφοι, ή απλά εκβιαστές. Κάθε φορά που μιá λογοτεχνία διατρέχει μιá περίοδο παρακμής ή αντίθεση αυτή γίνεται πιο μικρόψυχη και πιο χαμηλή, σχεδόν προσωπική, άφου κάθε λόγος που θά δώσει στα πνευματικά του προϊόντα μιá από τις μορφές της κατά παράδοση δημιουργικής λογοτεχνίας—διήγημα, μυθιστόρημα, ποίημα—και μόνο γιατί έδωσε τη μορφή αυτή, θεωρεί τον έαυτό του «δημιουργικό» λογοτέχνη, κι έχει την άπαιτηση μιás κριτικής που να τον άναγνωρίζει, να του άναλύει το έργο, και να του στήνει θριαμβευτικές άψίδες. Άπό τη μεριά πάλι των κριτικών καθ' ένας που έχει στη διάθεσή του μιá στήλη περιοδικού ή έφημερίδας—και ξέρουμε πόσο εύκολο είναι αυτό σήμερα—πέφτει τον έαυτό του σιγά-σιγά πως έχει τη μαγική ίκανότητα να καταλαβαίνει ανθρώπινα την πραγματική αξία όποιαδήποτε έργου και τη θεϊκή έντολή να κρίνει, όλα άνεξάρτητα, τα βιβλία που τυπώνονται. Οί τραγικές αυτές πλάνες, συνέπειες άλοίομνο της ανθρώπινης ψυχολογίας, γίνονται άφορη ή δημιουργικά πάντα—και πρό παντός στους τύπους που δεν έχουνε μεγάλη πνευματική άνάπτυξη—ή άτύσφαιρα αυτή της αντίθεσης που δέ χαρακτηρίζει ούσιαστικά παρά μόνο την ψεύτικη, την έπιφανειακή, την τρέχουσα πνευματική κίνηση. Όμως σε μιá περίοδο πνευματικής άκμής ή αντίθεση αυτή χάνει τον ταπεινό χαρακτήρα της και γίνεται γενική πολεμική ή διαφορά δημιουργικών ρευμάτων. Μα δεν πιστεύω να συμβαίνει

καί τέτοιο σήμερα στα γράμματά μας· έναντίο, πιστεύω πως η διαφορά κριτικών και συγγραφέων είναι διαφορά ανθρώπων παραπλανημένων. Πρέπει να μάθουμε να διακρίνουμε την έπιφραση από τὸ βῆθος, πρέπει να καταλάβουμε πως ποτέ δὲν πρέπει να χωρίζεται ἡ εξέλιξη τῆς ἀληθινῆς κριτικῆς ἀπὸ τὴν εξέλιξη τῆς πραγματικῆς λογοτεχνίας γιατί πάντα σχεδὸν ἓνα δυνατό και ἀνώτερο ἔργο θὰ προκαλέσει μιὰ ἀνάλογη κριτικὴ (ἀργὰ ἢ γρήγορα) κι' ὅταν ἀκόμα πέντε ἢ δέκα ἐπαγγελματίες σημειωματογράφοι καταδικάσουν τὸ ἔργο αὐτό. Ὅπου ὑπάρχει ἀληθινὴ και δημιουργικὴ λογοτεχνία ὑπάρχει και ἡ προϋπόθεση ἀληθινῆς και δημιουργικῆς κριτικῆς· και πρέπει να μάθουμε να διακρίνουμε τὴν κριτικὴ αὐτὴ και να μὴ τὴν μερδεύουμε πρόχειρα με τὴ δημοσιογραφικὴ καιροσκοπία και τὶς ἀπαιτήσεις τῶν «συναφιῶν».

Ο ΝΕΟΣ ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΟΣ κ. ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΕΡΖΑΚΗΣ

— Οἱ κοινωνιολογικὲς θεωρίες ποὺ τότε εἶχαν ἐπίδραση στὴ μεταπολεμικὴ συγκόσμια λογοτεχνία δὲν εἶναι δημιουργήματα τῆς ἐποχῆς μας ἀλλὰ τῆς προπολεμικῆς. Συγκεκριμένα ξεκινοῦν, καθὼς εἶναι γνωστὸ, ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 19ου αἰῶνα. Ἡ καθυστερημένη ὅμως ἀπήχησή τους, ὅπως παρουσιάστηκε στὴ σύγχρονη λογοτεχνία, εἶχε ἐπίδραση διττὴ: Ἐνοῖξε τοὺς ὀρίζοντες σημαντικὰ, τοὺς ψυχολογικοὺς μάλιστα περισσότερο παρὰ τοὺς ἰδεολογικοὺς, προσέξετε δηλαδὴ τὶς δυνατότητές μας σὲ βῆθος κι' ὄχι σὲ πλάτος, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά ἐβγάξε ἐκείνους ποὺ ζήτησαν να μεταφέρουν τὶς ἰδεολογικὲς ἐπιδιώξεις τους σὲ πλαίσιό λογοτεχνικό. «Ὀὐδὲν καλὸν ἀμυγρὲς κακοῦ», και τ' ἀντίστροφο...

— Ἡ νεοελληνικὴ κριτικὴ δὲν ἀποτελεῖ ἀκόμη σταθερὸ μέτωπο, παρουσιάζει μονάχα κάπου-κάπου εὐχάριστες ἐξαιρέσεις. Κάποια τελευταία ὅμως ἐπαφὴ μου μαζί της μοῦ ἔδωσε τὴν εὐκαιρία να κάνω μιὰν ἐνθαρρυντικὴ διαπίστωση: πὼς συνολικὰ οἱ νεώτεροι κριτικοὶ—ὅλοι οἱ νεώτεροι—εἶναι ἱκανοὶ ὄχι μόνο να νιώσουν τὴν ψυχὴ ἑνὸς σύγχρονου ἔργου ἀλλὰ και τὰ στοιχεῖα του ν' ἀναγάγουν σὲς γενικότερες ἐκείνες ποὺ δίνουν στὴν ἀληθινὴ κρίση τὴ βαθύτερη αἰσθητικὴ τῆς ἀξία.

— Τὸ τρίτο σας ἐρώτημα εἶναι ἀτέραντο. Θὰ μπορούσε να γράψει κανεὶς, γὰ ν' ἀπαντήσει, μιὰ μελέτη ἢ κι' ἓναν ὀλόκληρο τόμο. Περιορίζομαι να σημειώσω ἔδω πὼς ἡ ἀφομοίωση τῆς ποίησης με τὸν πεζὸ λόγο, ποὺ ὑπάρχει νιόλας οὐσιαστικὰ, δὲ μοῦ φαίνεται πιθανὸ να καταλύσει τὴν αὐτοτέλεια τοῦ στίχου. Ἀσχετα πὼς τὶς καιρικὲς προτιμήσεις τοῦ μεγάλου κοινού, ὑποκειμενικὰ οἱ δημιουργοὶ διαιοῦνται σὲ δυὸ κατηγορίες: σ' ἐκείνους ποὺ δὲ μπορούνε να ἐκφραστοῦν παρὰ μονάχι μουσικὰ, ἐπιγραμματικὰ, και σ' ἐκείνους ποὺ χρειάζονται τὴ δραματικὴ σύνθεση και τὴν ἐπικὴ ἀνάπτυξη. Τὸ νεώτερο μάλιστα ξεκαθάρισμα τοῦ στίχου, ποὺ ἀπόβαλε κάθε ξένο, ἀφηγηματικὸ στοιχεῖο, γὰ να περιοριστεῖ στὴν ἀληθινὴ του οὐσία—τὴν «πεμπουσία», ἂν θέλετε—ποὺ εἶναι τὸ λυρικό ἀπόσταγμα τῆς ζωῆς, τοῦ ἐξασφαλιζει ἀκριβῶς τὴν ἀκεραιότητά του. Θὰ ὑπάρχουν πάντα ποιητὲς και πεζογράφοι, ὅπως θὰ ὑπάρξουν και ποιητὲς ποὺ θὰ γράφουν μυθιστορήματα, γὰ ν' ἀποτύχουν πανηγυρικὰ πρὸς ἐπίσχυση τοῦ κανόνα, και πεζογράφοι ποὺ θὰ στιχογραφοῦν ἀφόρητα ποιήματα...

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Γ. ΘΕΟΤΟΚΑΣ: «Ἀργὸ» (Μυθιστόρημα. Πυρὸς Α. Ε. 1933).

Ὁ κ. Θεοτοκᾶς με τὴν «Ἀργὸ» μᾶς παρουσιάζεται μυθιστοριογράφος. Τὸν ἔγραψε ὡς τότε περισσότερο δόκιμος στοχαστὴ και κοινωνιολόγος με λογοτεχνικὲς ἀρετές, γι' αὐτὸ δεχθήκαμε τὸ νέο βιβλίό του με κάποια περιέργεια.

Ἡ περιέργεια ὅμως δὲν ἔσβυσε με τὸ ἀνοιγμα τῶν πρώτων σελίδων τῆς Ἀργῶς. Ἐνάντια, τονώθηκε και μᾶς ἀνάγκασε να διαβάσουμε, ἐσφυλλίζοντας μιὰ-μιὰ και τὶς 370 σελίδες του, γὰ να τὸ κλείσουμε κατόπι ὄχι με ἱκανοποίηση.

Ὁ κ. Θεοτοκᾶς συγγράφει ἀνετα, ἐλεύθερα και λογοτεχνικὰ στὴν «Ἀργὸ». Συγγράφει ἀκόμη λογοτεχνικὸ ἱστορικὰ, ἐφαρμόζει δηλ. πλατεῖα τὸ système Emil Ludvic, ποὺ δίνει τὰ τολεῖα, τοὺς χαρακτήρες, τὴν ἀτμόσφαιρα, τὸν παλμὸ τοῦ περιβάλλοντος με τὴν βιογραφία τῶν προσώπων ποὺ κινεῖ στὴν μυθιστορία.

Ὅστόσο τὸ κάνει αὐτὸ με κάποια φανερὴ πρόθεση ἐπιδείξεως γνώσεων μᾶλλον παρὰ τεχντροπίας. Ὁ ὑπερβολικὸς αὐτὸς ζήλος του τὸν ὀδηγεῖ και σὲ κάποιες πρωτότυπες παραγράφους ποὺ ξαφνιάζουν τὸν ἀναγνώστη και φέρνουν τὸν κριτικὸ σὲ δύσκολη θέση.

Ἀραδιάζοντας τοὺς γενεαλογικοὺς κλάδους τῶν Νοταράδων—γιὰ να καταλήξη στὸν τελευταῖο γόνό τους—ἀπαριθμεῖ ἄλλου καταποδιαστές χρονολογίες—ποὺ γὰ να τὶς ἐξακριβώσει κανεὶς πρέπει να καταφύγη στὴν...Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη—κι' ἄλλου μακαρονοειδεῖς ὀνομασίες συγγραμμάτων ποὺ διάβαξε ὁ δεινα ἢ ὁ τάδε Νοταρᾶς, ποὺ, τόσο οἱ μὲν ὅσο και οἱ δὲ, δὲν παρέχουν στὸ μυθιστόρημά του καμμιάν λογοτεχνικὴν ἐκδήλωσιν.

Μιὰν ἱστοριοδιπικὴν ἱκανότητα τοῦ συγγραφέα ἴσως να παρουσιάζουν. Ὅχι ὅμως κατάλληλη γὰ ἓνα μυθιστόρημα ὀκλής, ὅπως θέλει να τὸ παραστήσει ὁ κ. Θεοτοκᾶς.

Ἐκεῖνο ποὺ ξαφνιάζει ὅμως περισσότερο εἶναι τὸ γεγονός ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν ὁ κ. Θεοτοκᾶς σὰν λογικώτατος και ἐξυπνότατος ἄνθρωπος ποὺ εἶναι, γράφοντας ὅτι ὁ Νοταρᾶς ὁ τρίτος κράτησε ψηλὰ τὴν ἐννοιολογικὴ μέθοδο (Begriffs Jurisprudenz) ἢ ὅτι ὁ Νικηφόρος Νοταρᾶς ἢ Νοταρᾶς ὁ Δεύτερος (1841—1907) εἶναι ὁ συγγραφεὺς τῆς «Ἐπιδράσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπὶ τῆς νομικῆς σχέσεως τοῦ γάμου» και τῆς «Ἐπιδράσεως τοῦ κινήματος τῶν εἰκονομάχων ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ Βυζαντινοῦ Δικαίου», να πιστεῦθ πως διακοσμεῖ τὸ μυθιστορημά του με στοιχεῖα πολῦτιμα. Τότε ὅμως γιατί να κάνει κάτι ποὺ δὲν πιστεύει; Κι' ἐνὼ συμβαίνουν αὐτὰ ἀπ' τὴ μιὰ μεριά, ἀπ' τὴν ἄλλη τὸ μυθιστορημά του ἔχει σκηνὲς και περιγραφὰς θαυμασίας—ἐξακρόφτες πάντα και δίχως συνοχὴ—θαυμάσιες ὡστόσο πάντα, σὰν τὴν ἐξίστορηση τῆς ζωῆς τῆς Σοφίας με τὸν Ἀλέξη, (σελ. 141—159), τῆς Ὀλγας με τὸν Νικηφόρο Νοταρᾶ (σελ. 111—116) και τὶς «Σημειώσεις τοῦ Λάμπρου Χριστιδῆ» ποὺ κλείνουν τόσο ἀπερίμεντα τὸ πρῶτο μέρος τοῦ μυθιστορηματός του.

Ἡ «Ἀργὸ» ἀπ' τὶς πρώτες σελίδες της προδιαθέτει ἄσχημα. Βασανίζει τὸν ἀναγνώστη με τὶς ὀχληρὲς ἱστορικὲς πληροφορίες της. Ἴσως αὐτὲς νάναί τὸ κλειδί. Τὸ κλειδί ποὺ μόλις γίνης κάτοχός του θὰ μπορέσης ν' ἀνοίξης τὶς πόρτες ὅλες. Ἀλλὰ γι' αὐτὸ μπορεῖ να βεβαιωθῆ κανεὶς ἅμα διαβάσει και τοὺς ὑπόλοιπους τόμους, ποὺ μᾶς ὑπόσεται ὁ κ. Θεοτοκᾶς, τοῦ μυθιστορηματός του. Στὸν πρῶτο τόμο τουλάχιστον δὲν ἐκδηλώνεται καν ἡ πρόθεση τοῦ συγγραφέα. Μένει μετέωρη γὰ να συνεχιστῆ... Γι' αὐτὸ ἡ «Ἀργὸ» ἢ καλλίτερα ὁ πρῶτος τόμος της: Τὸ «Ξεζήνημα» στέκει μόνο σὰν ἓνα δείγμα ἑνὸς μεγάλου ἔργου με πολιτικοβουλευτικὴ και κοινωνικὴ «θέση» με τὸ ὅποιο καταπιάστηκε ὁ τολμηρὸς κ. Θεοτοκᾶς.

Και σὰν «δείγμα» ὅπως και να χρηθῆ, θὰ χρηθῆ με ἀνεπάρκεια στοιχείων τοῦ συνόλου του.

ΔΗΜ. ΙΩΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ: «Ἡ συντροφιά τῶν καλῶν ἀνθρώπων». (Τυπ. Κάτσημα Ἀδελφῶν Γεράδων, 1933.)

Ὁ κ. Δημ. Ἰωαννόπουλος ἔχει γνωρίσει τὴν ζωὴ τῶν καλῶν, ἀπλῶν και τα-

πεινών ανθρώπων, που το πλατύτερο νόημα της ζωής δεν τους έχει άγγισει. Των ανθρώπων που ζούν σκλάβοι των συνθηκών ή των περιστάσεων χωρίς να διαμαρτύρονται, ύπομονετικά και με καρτερία, τότε παλαιότερα με τό βάσανά τους και πότε απολαύοντας τη λίγη χαρά που τους προσφέρεται.

Άπλη ή αφήγησή του, άλλοι οί τύποι του και απλά, σ' όλο το μεσοτό διαύγεια χαρακτηρισά τους, τὰ νοήματά του.

Στά διηγήματα του κ. Ίωαννοπούλου βρίσκει κανείς πλούτον αλήθειας, μιάς αλήθειας ποικιλμένης από ένα έκτακτο περιβλήμα ρομαντισμού.

Τά μοτίβα τους χωρίς νάχουν την πολυεδρικήν όψη των γεγονότων που άγκαλιάζουν πλατειά τις μεγάλες ανθρώπινες έκδηλώσεις, έχουν τόν παλμό των πιο άπλών κι' εύγενικών ανθρώπινων συναισθημάτων, όπου ή χαρά, ό πόνος, ό έρωτας, κάθε άλλη τέλος κι' αδόμητη ψυχική έκδήλωση βρίσκει την αληθινότερη και γυμνότερη έκφρασή της.

Μιά λεπτή ψυχολογία του νοικοκυρίστικου κόσμου—του κόσμου των ανθρώπων που έχουν για πατρίδα τους τό σπίτι τους,—χαρακτηρίζει γενικά την «Συντροφιά των καλών ανθρώπων».

Παθολογικοί τύποι και βιασμένα, σκηνοθετημένα,—θάταν καλλίτερη ή έκφραση—γεγονότα λείπουν όλότελα άπ' τη διήγησή του.

Ό κόσμος του είναι κόσμος ίσορροπημένων ανθρώπων, ήσυχων και ήθικων και οί ύποθέσεις των διηγημάτων του δικαιολογημένες, με έκτακτην δόση πραγματισμού και λογικής συνάρτησης.

Κανένας πειστικός τόνος, καμιά άκαλαισθησία.

Ένα άπ' τὰ καλλίτερα διηγήματά του, είναι τό «Μακρὰ άπ' την άνοιξη». Σ' αυτό βρήκε λές τη δικαιοσύνη του ό πραγματικός έρωσ πάνω στη γη. Είναι ό έρωσ δυό αδελφών που κατήντησαν ν' αγαπιώνται μεταξύ των σάν έρωτευμένοι άναζητώντας μάταια σ' όλη τη ζωή, ό καθείς με τη σειρά του, την άγάπη σ' έναν ξένο... Μεγάλη σύλληψη, που μπορούσε νά πάρη την καλλίτερη έκφρασή της άν επεκτεινόταν σέ μυθιστόρημα.

Άλλά άμέσως ύστερα ξεχωρίζουν και τό «Έπεισοδιάκι στό δρόμο», τό «Ψωφή-μ», ό «Άντρας», Πρωινό όνειρο» και «Μιά ρομαντική γυναικούλα».

Ό κ. Ίωαννόπουλος έχει ένα μεγάλο λογοτεχνικό χάρισμα : Νά διηγείται απλά και αληθινά. Χάρισμα που τό έκδήλωσε πρώτα στά θεατρικά έργα του και στό όποιο όφείλει και την θέση που κατέχει σήμερα ως θεατρικός συγγραφέας.

Και ή σειρά των διηγημάτων που μας παρουσιάζει σήμερα έχουν έντονα διάχυτο τό χάρισμα αυτό της άπλης αφήγησης και της άπλης ύπόθεσης, που χαρακτηρίζει τὰ δυνατά εκείνα συνθετικά έργα που μιλούν πρώτα στην καρδιά κι' ύστερα στό νού μας.

MIX. ΧΑΝΝΟΥΣΗΣ

ΕΠΤΑ ΝΕΕΣ ΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ

ΧΡ. ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΔΗ : «Καλαμίες».

Με τη δ. Πολυχρονίδη συμβαίνει ένα παράξενο πράγμα. Τό έξής : Στο βιβλίο της περιλαμβάνονται έλληνιστί και γαλλιστί γραμμένοι στίχοι. Λοιπόν όλα τὰ ελληνικά τραγούδια της τὰ διέπει μιά αφάνταστη άστοχιά μορφής και περιεχομένου, ενώ, άπ' έναντίας, τὰ γαλλικά τὰ διακρίνει φινέτσα εμπνεύσεως και έναργεια (evidence) έκφράσεως, όπως παρατηρεί, πολύ όρθά κι' ό καθηγητής της δ. Πολυχρονίδη κ. Gustave Reynier. Ίσως μονάχα τὰ γαλλικά ποιήματά της (π.χ. τό «La Pluie», ή τό «Toujours seul» κ.ά.), νάναι έλαφρά έπηρασμένα από τόν Paul Géraldy. Ό πωσδότης όμως ή δ. Πολυχρονίδη θά μας παρουσιάσει, άσφαλώς, στό μέλλον άρτια ποιητική εργασία, άρκεί μόνο, κατά τη γνώμη μας, νά εξακολουθήσει την έπίδοσή της στη γαλλική στιχουργία, άφού ή δική μας γλώσσα την δυσκολεύει.

ΜΙΝΟΥ ΑΡΡΕΝΑ : «Πρώτοι Οίσοροι».

Για τό βιβλίο αυτό, άτυχώς, δεν μπορεί νά γίνει κανείς λόγος. Ξεπερνά κάθε όριο άνεκτικότητας της κριτικής.

Κ. ΑΡΓΥΡΗ : «Λειτουργίες».

Η ποίηση του κ. Αργύρη έχει ένα μεγάλο προσόν. Είναι πρωτότυπη. Και τόσο σπάνια σ' οποιαδήποτε έκδήλωση, παρουσιάζεται κανείς original στον τόπο μας, ώστε τουτό και μόνο τό γνώρισμα νά φτάνη για νά ξεαρθή, κατά τη γνώμη μας, μιά προσπάθεια. Άλλά, έπειτα, ό κ. Αργύρης δεν συγκεντρώνει αυτό και μόνο τό πλεονέκτημα. Τά ποιήματά του άκόμα είναι και μουσικά και προικισμένα με άβίαστες κι' αδόμητες ρίμες. Και μήπως χρειάζονται περισσότερα χρισμάτα, άν ληφθή κι' όλας ύπ' όψει ότι ή ηλικία του κ. Αργύρη δεν υπερβαίνει τὰ 17 χρόνια, για νά έκφρασθή κανείς ένθουσιαστικά για τόν νέον αυτόν ποιητή ;

Άφού μιλούμε δέ περί Αργύρη, δεν είναι ίσως άσκοπο ν' αναφέρουμε την κακή έντύπωση που μάς έπροξένησε μιά κριτική του κ. Παράσχου για τις «Λειτουργίες», που έδημοσιεύθη στη «Νέα Έστία». Ό κ. Παράσχος, προς τόν όποιο ως κριτικό δεν τρέφουμε καμμιάν εμπιστοσύνη, θεωρώντας τον τόν αντιπροσωπευτικότερο τύπο των γατές δημουγών που κατέφυγαν στην κριτική για νά επιτίθενται συστηματικά έναντίο των αξίων συναδέλφων των, ολοκληρώνει με τη βιβλιοκρισία του των «Λειτουργιών», την αντίληψη μας για την κακοπιστία του. Άναδημοσιεύοντας δηλαδή, δυό ποιήματα του κ. Αργύρη, τὰ μετριώτερά του, όμολογουμένως, άνάμεσα στά τόσα άλλα καλά, συνάγει ότι ό νέος αυτός ποιητής δεν άντέχει καν στη βάσανο της κριτικής. Τί νά του πής ;

ΜΑΚΗ ΚΟΚΚΙΝΟΥ : «Στοχασμοί ένός γραφιά».

Ποτέ δεν μάς ξεενείρισε ή άνάγνωση ποιητικής συλλογής τόσο, όσο της προκειμένης. Λυπόμαστε που τό σημειώνουμε, αλλά δεν μπορούμε παρά νάμαστε ειλικρινείς.

ΚΩΣΤΑ ΘΡΑΚΙΩΤΗ : «Στόν Έλεύθερο δρόμο».

Όμολογούμε ότι τό βιβλίο του κ. Θρακιώτη τό άνοίξαμε με τις καλύτερες των διαθέσεων. Δυστυχώς όμως τό περιεχόμενό του δεν μάς ίκανοποίησε. Και πρώτα—πρώτα λείπει από τὰ τραγούδια του ή πνοή, ή έκφραση (expression). Κατόπιν κι' ή άναμική προπαγανδιστική διάθεση που διαχέεται στους έκpressions του κ' ή έμφανής μίμηση του Τούρκου όμοιδεία του Nazim Hikmet, μειώνουν άκόμα περισσότερο την προσομιζόμενη έντύπωση. Πάντως τό γεγονός είναι ότι ό κ. Θρακιώτης ξέρει τί θά πη ποίηση κι' όταν την στιλιζάρη και την ξεχωρίση από την μτροσούρα, θά βρή, άναμφιβόλως, τό δρόμο του.

ΔΗΜ. ΤΣΙΤΟΥΡΗ : «Οί σκοποί του χωριού μου».

Ένας τόμος στίχων κυριακής προελεύσεως, είναι πάντα ένδιαφέρον. Κι' αυτό έπειδή ή μεγαλόννησος, δυστυχώς, καθώς και άλλοτε άνεφέραμε, ύστερεί πολύ στην παραγωγή βιβλίων, άφού οί Κύριοι δεν πολυκαταπιάνονται με τη λογοτεχνία, όπως έτόνισε κι' ό άκάματος άναδιφετής της ιστορίας των κυριακών γραμμάτων ποιητής κ. Άντης Περγάρης. Ό κ. Τσιτούρης, όμως, ζώντας άλλωστε στην Άθήνα, άπό χωρίς άσχολήθηκε με την ποίηση και μάς παρέχει τώρα τό δείγμα των πολυτελών κόπων του. Η συλλογή του, που περιλαμβάνει νατουραλιστικούς (λακιστικούς), στίχους, κατά τό πρότυπο των «chansons» του Κυρίου έπίσης ποιητή κ. Δ. Λιπέρη και αισθηματικές ώδες, συγκεντρώνει τις έλπίδες μιάς λαμπρής εξέλιξεως.

Β. ΒΑΦΕΙΑΔΗ : «Καλαμμένα φλογέρα».

Ό κ. Βαφειάδης στό προσήμιο που προτάσει του βιβλίου του, λέει, μεταξύ άλλων και τ' άκόλουθα : «Τά ποιήματά μου τάγραφα οικονομώντας λίγες ώρες άπ' τις πολλές των μαθημάτων μου. Μερικά είναι παρμένα άπ' τὰ περιθώρια των τετραδίων μου». Δεδομένου, λοιπόν, ότι τό τραγούδι του κ. Βαφειάδη παρουσιάζονται ως χάματα ποιητικής άνιδεότητος, ειλικρινώς θά τόν συμβουλεύαμε ν' άφιπτεύση τόν Πήγασο και νά χαρίση, τότε, δλάκρη την προσοχή του μόνο στα μαθητικά κιτάπια του και στα τετράδιά του.

ΛΑΡΟΣ ΦΑΝΤΑΖΗΣ

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

(ΝΟΕΜΒΡΗΣ)

Μέσα σ' αυτό το μήνα γινήκανε αυτά τα περίεργα :

Το 'Εθνικό ανέβασε το «Καθίκον» του Άγγλου Γκλάσγουόρθου και θεατρική μας κριτική πρέπει να το εύχαιρεί, γιατί της έδωσε την ευκαιρία, όμοφωνα θα έλεγε κανείς, να φανερώσει τη σωστή αντιπάθειά της στο έργο αυτό—και το σωστό, αλήθεια, σπάνια το βρίζει.

Έτσι το 'Εθνικό, που τους θεωρεί όλους τους ρωμιούς κατώτερα όντα κ' έχει την ιδέα πως το κοινό του μπορεί να τα χάσει όλα, πήρε το μαθημά του από την κριτική κ' από την παγερότερα των θεατών στην πρεμιέρα.

Πρόκληση, αλήθεια στην πιο συνηθισμένη έξυπνάδα ήταν αυτό το «Καθίκον». Οί πολυ έγγλεξικες απόψεις του κάνανε τον Άθηναίο να τούρχεται να γελάσει στις πιο «τραγικές» στιγμές και κανείς δεν συγκινήθηκε από τους διάφορους εκείνους άριστοκράτες κ' από τις γελοίες τους τις συνήθειες, γι' αξιοπρέπειες κλπ.

Όύτε σε θερινό θέατρο δεν είχε θέση αυτό το μακρόσυρτο «δράμα»· θα έπεφτε σε τρεις μέρες με ζηνία.

Άκόμη σκάνδαλο ήταν αλήθεια ή μετάφραση. Οί κακολόγοι λένε πως την έκανε ο κ. Φ. Πολίτης, μα εγώ δεν το πιστεύω.

Οί φίλοι του 'Εθνικού στους διαδρόμους λέγανε πως δεν υπάρχουν στο σύγχρονο θέατρο καλλίτερα έργα. Τί να κάνει κ' αυτό; Άνεβάει ό,τι έχει...

Στένεψε λοιπόν ο κόσμος τόσο; —Ναί, αλλοίμονο, και δεν μένει παρά το παρελθόν, που πιο άνετα μπορεί να ζει το «'Εθνικό» και με περισσότερη ασφάλεια και χωρίς να κουράζεται, ψάχνοντας.

Ο Μινωτής μιιά καινούργια έλπίδα. Δραματικός έραστής αξιολογώτατος.

Άλλο περίεργο ήταν οι παραστάσεις του Καλομοίρη. Όλη μας ή πνευματική αναρχία έλαμψε : πλούτος άφθονος, φανταχτερά φώτα—καλλιστα βέβαια ήλεκτρολογικώς—στο 'Εθνικό, φτώχεια με βάνανσο γούστο, έπιθεωρησιακοί προβολείς, κατασπαραγμός των συνθετών στού Καλομοίρη. Μπαλέττα φριχτά, και μιιά καλλιτεχνική διαφθορά των παιδιών και των κοριτσιών, που συνηθίσανε να βγάζουν μιιά κορωνα στο τέλος και να ναρκισεύονται κάνοντας κινήσεις μεγάλων άοιδών για να χειροκορηθούν.

Άσκημότερους άνθρωπους δεν είδα στο θέατρό μας παρά στις παραστάσεις αυτές. Σούρτα-φέριτα στην πλατεία τα χαριτωμένα κοριτσόπουλα του Ώδειου, φλυαρία, δεν μπορούσε ν' άκούσει κανείς τίποτα και, όταν δικαίως χειροκοροτούσε ο κόσμος τους άρτίστες της Όπερας, που κυρίως βγάλανε τη δουλειά, τ' άναιδή αυτά όντάκια—καυμένη Καρωτάκη!—με σουτ! τους άποδοκιμάζανε, τή στιγμή που τρελλαινόντουσαν από ύστερικό ένθουσιασμό άμα έβγαζε καμμιιά σπαραχτική φωνή κανένας ένδοσούμενός τους συμμαθητής ή συμμαθήτρια.

Κι' όμως!—ο κόσμος πάει στο 'Εθνικό, χειροκοροτεί τους έξόχους ήθοποιούς, τή Μαρίκα ή τόν Άργυρόπουλο, πήγε και σ' αυτές εις έλεεινές μελοδραματικές «παραστάσεις»!

Αάθος έκανε ο Ψυχάρης, όταν ειπε ότι ο έλληνικός λαός είναι γεννημένος για το θέατρο!

Και το τρίτο περίεργο είναι πως μιιά φαρσάρα ο «Νύμφιος άνύμφευτος» στον Άργυρόπουλο, παίχθηκε γραμμή, σ' επανάλειψη, έξηνητα φορές, τή στιγμή που καλύτερα έργα παιγμένα θαυμάσια με τόσο ύπεροχο πρωταγωνιστή, χαθίκανε από τις τις πρώτες μέρες.

—(Παίχθηκε και ή «Μπουμπουλίνα» σε μιιά παράσταση, έργο πατριωτικό, που πρωιοανέβηκε στις 5 Ιουνίου 1910 στο Νέον θέατρον (Άλάμπρα) με τή Φ. Γεωργιάδου, του Δ. Καθάρου. Έργο πατριωτικό, χρήσιμο ιστορικά, μιιά φορά που σήμερα δεν παίζονται πιιά τέτοια έργα.

Ο κόσμος όμως βλέπει θέατρο μουσικό, ιδίως επιθεώρηση. Άν δει κανείς τα λογιστικά βιβλία της Μαρίκας, του Άργυροπούλου και της Άλίξης, θα πεισθεί ότι ο λαός δεν πήγε να τους δει.

Και το θλιβερό είναι όχι πως δεν προτιμά το δράμα, παρά ότι το μουσικό θέατρό μας είναι πολύ κατώτερο από το δραματικό και μάλιστα ή όπερέττα.

Ένα καλό έργο γαλλικό ο «Άζώρ» (Οικονόμου) έπεσε άδοξα, γιατί παιζότανε φοβερά ρωμαίικα, χωρίς να ενδιαφέρονται καθόλου για την ουσία του συγγραφέα και του συνθέτη· οί θίασοι της όπερέττας θεωρούν κ' αυτοί κούτους τους θεατές—(όλοι οί θεατρίνοι φαντάζονται τους άλλους για κούτους... Θεέ μου!...)—Στόν «Άζώρ» μέσα σ' ένα στραβοστημένο σαλόνι, βάλανε κ' ένα ντιβάνι σκεπασμένο με μιάν άντρομίδα χωριάτικη!—Κορίστες χωρίς ταλέντο σε κύριους ρόλους!

Το ίδιο θυσιάζεται, παρερμηνεύεται από τους ήθοποιούς, κακοτραγουδιέται και παίζεται σαν τραγωδία του Βερναρδάκη ο θαυμάσιος «Χορός στο Σαβόι» του Άμπραμ.

Τήν κατάσταση τήν σώζει ο ύπερμοναδικός, ο ξεáisιος εκείνος δημιουργικός μαέστρος, ο Ίωσήφ Ριτσιάρδης που βασιλεύει σε μιιά όρχήστρα γόνιμη και ή Ζαζά. Είναι άπάνταστο το ταλέντο αυτής της γυναίκας. Μπόρεσε και μήκε στην ψυχή ενός τόσο μοντέρνου έργου άν και αναθρομμένη με τις κλασικές όπερέτες του Παπαϊωάννου και γεμίζει ή καρδιά του ανθρώπου χαρά, όταν τή βλέπει. Ντύσιμο, χορός, τραγούδι στη θέση τους· Όχι άψογη, αλλά τέλεια.

Ο μάιτρο της επιθεωρήσεως, ο περίκομπος και πολιτισμένος Βώττης με τόν «παπαγάλο» του στο Κεντρικό δεν είχε τήν επιτυχία, που μας έχει συνηθίσει.

Νά φταιει εκείνος;—Δεν φαντάζομαι. Ο θίασος έχει και επιχειρηματία που ρυθμίζει το καλλιτεχνικό μέρος.

Άνεση, έξυπνάδα και φρεσκάδα είχε ή «Πιπεριά» στην Άλάμπρα. Μιιά πετυχημένη προσπάθεια για ν' αναεώσουν τα νούμερά τους και ένας σεβασμός προς το κοινό και προς τήν έννοια «θέατρο».

Και για έννοιες που απελπίζονται και που άνιστόρητα ύποστηρίζουν πως οί νέοι δεν μπορεί να δώσουν τίποτα, σημειώνω και τα όνόματα των συμπαθητικών συγγραφέων της «Πιπεριάς»: Α. Μαγγανάρης και Ε. Μπέζος.

ΓΙΑΝ. ΣΙΑΒΕΡΗΣ

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

ΕΡΓΑ ΑΛ. ΧΡΙΣΤΟΦΗ

Στήν αίθουσα του «Παρνασσού» ο κ. Άλ. Χριστοφής εξέθεσε τα έργα της τελευταίας του παραγωγής, καμμιιά έξηνηταριά πίνακες παρμένους από τήν ελληνική ζωή και από τή φύση. Τα τοπία του καμωμένα με όλους τους κανόνες των άκαδημαϊκών εργαστηρίων, πουντρομισμένα με χρυσόσκονη και με ροδόσκονη, φωτισμένα έξωτερικά, δεν προκαλούν κανένα έξαιρειτικό ένδιαφέρον. Είναι από τα έργα που χωριά ναχουν ψευδά φανερά, δε σταματάνε τόν έπισκέπτη. Άλλά τί ζωή και τί δρασιά πού έχουν οί άλλοι του πίνακες, εκείνοι που είναι έμπνευσμένοι από τήν ταβέρνα κ' από το δρόμο! Είναι χάσμα, είναι μεθύσι καλλιτεχνικό. Έκείνοι οί άμίμητοι τύποι του, οί γλετζέδες που τσιγκρίζουν ευτυχισμένοι τα ποτήρια, οί μεθυσμένοι που μόλις στέκονται στα πόδια τους, οί άλλοι εκείνοι που ταμπάνε άγκυλισμένοι ένα μεζέ, είναι άνθρωποι ζωντανοί, γεμάτοι παλμό. Κορμιιά καλοζυγισμένα που οί κινήσεις τους είναι αληθινές, πρόσωπα που φανερώνουν σπαραχιστά τ' άποτέλεσματα του κρασιού, χέρια που τρέμουν, μάτια που ψυχάλίζουν. Ο κ. Χριστοφής είναι ένας άσύγκριτος ζωγράφος της ελληνικής ταβέρνας, ο μόνος καλλιτέχνης που εκφράζει τήν άπόδοξαιρά της και τή γοητεία της.

ΕΡΓΑ Σ. ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΑΔΟΥ

Η δ'εξ Πολυχρονιάδου με τήν έκθεση των έργων της στην αίθουσα της Ε. Α. Π. Α. δείχνει μιιά σταθερή και αξιόλογη εξέλιξη. Άν έξαιρέση κανείς ώρισμένους της

πίνακες, που ο πρωιμιτισμός τους όχι μόνο δε γοητεύει κανένα, αλλά τον κάνει να εξεγείρεται με κείνα τα πόδια που λές και έγιναν έτσι από ελεφαντίαση, με τους άμορφους όγκους των γλουτών και των στηθιών, το έργο της συνολικά δίνει την εντύπωση μιας σπάνιας καλλιτεχνικής χειροτέρας. Πρώ πάντων τα σφάλματα της με το άψογο σχέδιό της, την ευγένεια της έκφρασής, την αρμονία των χρωμάτων άξιζον ανεπιφύλακτα τον έπαινό μας.

ΤΑ ΠΑΣΤΕΛ ΤΟΥ ΒΕΡΕΣΤΣΙΝΣΚΥ

Τόν περασμένο μήνα στον «Παρθασσό» ο κ. Πέτρος Βερεστίνσκυ εξέθεσε μια σειρά πινάκων του (παστέλ). Ο κ. Βερεστίνσκυ είναι ένας άριστος ζωγράφος: φτιάχνει κεφάλια έκφραστικά, γεμάτα ζωντάνια, με μάτια όλοφλογα (πίνακες 8, 9, 10 «τύπος έπαναστάτου». 6 «Ρασπούτιν», 7 «επανάστασις», 33 «κεφαλή Πειρατού», 35 «θαλασσόλυκος» κλπ.) και παράπλευρα σ' αυτά παρουσιάζει φιγούρες πρόχειρα σχεδιασμένες, φωτισμένες απόόσχετα, στερημένες κάθε καλλιτεχνικής αξίας. Τέτοιον είναι οι πίνακες «χορός υπό σελήνην», «χορός έταιρών», τοπίον Νο 26 κ. ά. Γι' αυτό θα συνιστούσαμε στον κ. Βερεστίνσκυ να καλλιεργήσει την τέχνη που του γελάει: ν' ασχοληθί άποκλειστικά στην προσωπογραφία. Στη ματιογραφία θα λέγαμε, γιατί τα μάτια είναι που έκφραζει μ' άξιόλογη πραγματική δεξιότητα ο νέος ζωγράφος.

ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ

Η ΜΑΡΤΥΣ ΤΟΥ ΣΑΜΑΡΑ

Ο Έθν. Μελοδραματικός Όμιλος, άρχισε την προσπάθειά του με την όπερα αυτή του Σαμάρα. Ο Κερκυραίος μουσουργός μόλο που σπούδασε στο Παρίσι, ως τότε σ' είτε από ιδιουσυχρασία ή κι' άκόμα γιατί έζησε την περισσότερη ζωή του στην Ίταλία, άγάπησε την Ίταλική μουσική και δέχτηκε χωρίς αντίδραση την έπίδρασή της. Από τα θεατρικά του έργα ή «Φλόρα Μιρά μιλίσις» σημείωσε την μεγαλύτερη έπιτυχία. Η «Μάρτυς» γράφτηκε σέ έποχή που ή Ίταλική θεατρική μουσική περνούσε μιά μεταβατική περίοδο από το γερασμένο πιά Bel Canto στη νέα τότε σχολή του μουσικού ρεαλισμού «τόν βεριστόν» με τους Μασκάτι, Λεονβαβάλλο, Πουτσίνι κ. ά. Στην παρτίσιόν της «Μάρτυρας», βρίσκονται χιτυπητά τα χαρακτηριστικά της έποχής εκείνης. Μελωδία αισθηματική, έντυπωσιακή χωρίς να προκαλεί κάποια βαθύτερη ψυχική συγκίνηση στον άκροατή. Από τις τρεις ή τελευταία πράξη είναι ή πιο έμπνευσμένη. Οι έκτελεστές, οι περισσότεροι μαθητές, προσπάθησαν όσο μπορούσαν να δώσουν μιάν όπωσδήποτε καλήν έρμηνεία του έργου. Η «Romaneska» καλύτερα θάταν να παιζόνταν σάν έντερμέτζο, όπως άλλως τε τή θέλει κι' ο συνθέτης, άφου τó μαλατέτο είχε τόση άπουχία.

ΣΥΜΦΩΝΙΚΕΣ ΔΑ·Ι·ΚΕΣ ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ

—Τό Ώδειο Άθηνών είχε τή λαμπρή έμπνευση να γνωρίση στους φίλους της μουσικής, στην πρώτη συμφωνική συναυλία, τó μεγάλο Γάλλο πιανίστα Κορτώ, κι' ως διευθυντή όρχήστρας. Τό πρόγραμμα έκτός άπ' την εισαγωγή των Άρχιτραγουδιστόν του Βάγνερ, ήταν άφιερωμένο σέ έργα του Frank. Έκείνο που ξεχωρίζει στη διεύθυνση του Κορτώ είναι ή βαθειά μουσική κατανόηση και ή άπόλυτη πίστη άπόδοση του έργου, άκόμα και στις λεπτομέρειες. Έτσι διέθυνε την εισαγωγή από τους Άρχιτραγουδιστές με τέλεια βαγενεζική αντίληψη και έδωσε μιά εξαίρετη και πιστή έρμηνεία στη Λύτρωση και τή συμφωνία του Frank. Η όρχήστρα θά ήταν άψογη, αν δεν παρουσίαζε μερικές αδυναμίες στα πνευστά και ιδίως στα κόρνα.

—Ο κ. Μητροπούλος είχε μεγάλη έπιτυχία διευθύνοντας στην α' λαϊκή συναυλία τή συμφωνία σέ ρε έλασσον του Σούμαν και τó προελόντιο και τó θάνατο της Ίζόλδης του Βάγνερ. Η ρε έλασσον, μόλο που δεν έχει τή δύναμη και τή μεγαλοπρέπεια της συμφωνίας του Ρήγου και της ντό μείζον, είναι ως τόσο έργο αυθόρμητο, γεμά-

το χάρη και ζωή. Η Romance στο δεύτερο μέρος είναι μιά από τις όφραότερες σελίδες του μουσικού ρομαντισμού. Στην ίδια συναυλία έπαιξε, όπως πάντα, με πολύ τέχνη τó δύσκολο, αλλά χωρίς μουσική ουσία κονσέρτο του Γλαζούνωφ, ό βιωτούζος βιολινίστας κ. Βολωνίνης.

—Η δε συμφωνία του Μπετόβεν, που άκούσαμε στη β' συμφωνική συναυλία, είναι από τα χαρακτηριστικότερα έργα του μεγάλου Δασκάλου. Άρχίζει μένο ρυθμικό άπλό μοτίβο, που είναι, όπως τó θέλουν, τó χτύπημα της μοίρας στην πόρτα του μουσικού, που ξαναπερνάει παραλλαγμένο ρυθμικά ή μελωδικά σ' όλη τή συμφωνία. Έγστερα από τó άγγελικό Andante, τó σκέρτσο με τó τριό, χορός γιγάντων, και τελευταία τó φινάλε ένα μεγαλόπρεπο θριαμβικό τραγούδι τής χαράς. Η ίκανοποίηση από την έκτέλεση του Τιτανικού αυτού έργου ήταν πλήρης και για τούς πιο δύσκολους άκροατές. Τó σκέρτσο παίχτηκε λίγο άργότερο, όμως αυτό συνιστάει κι' ό Weingartner έξ αίτίας τής μεγάλης δυσκολίας που παρουσιάζει για τά κοντραμπάσσα. Η αυστραλιανή βιολινίστρια κ. Μούντι, είναι άσφαλώς έξαιρετική καλλιτέχνηδα. Έχει τεχνική άφραστη, ήχο ευγενικό, παίξιμο άρρενωτό και οίγουρο, κάπως όμως ψυχρό. Στο κονσέρτο του Μπράμς ήταν άψογη. Η συναυλία τελείωσε με τó έργο του σύγχρονου Ρώσου Μοσσόλωφ τó «Χυτήριο του χάλυβος». Τό σύντομο αυτό κομμάτι που είναι ένας ύμνος στη δουλειά και στη μηχανή, είναι άριστοτεχνικά γραμμένο και δίνει τέλεια την εντύπωση ενός έργοστασίου, γεμάτο κίνηση και θόρυβο. Τό έργο, όπως ήταν φυσικό άρεσε και έχειροκροτήθηκε με έξαιρετική ευσυνειδησία από τή γαντοφορεμένη σνομπαρία των συναυλιών.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ ΜΑΣ

Φίλε κ. Άιβαλιώτη,

Στό περασμένο φύλλον του «Ξεκινήματος», στη μελέτη μου «Ο άγνωστος Μπωντλαίρ» (σελ. 269 στίχος 12 από κάτω προς έπάνω), παρεισέφρισε πλάι στ' όνομα του Roule Malassis και τó έπίθετο κριτικός. Δεν ξέρω τίνος σφάλμα είναι. Μπορεί και να τó διόρθωσε μόνος του ό τυπογράφος μη βιάζοντας την λέξη «εκδότης» που έγραφα, άπ' τήν κακογραφία μου, χωρίς και σείς να τó προσέξετε. Πάντως παίρνετε τόν κόπο να δημοσιεύσετε τó γραμματάκι μου αυτό για να διορθωθί ένα λάθος που ως τώρα στέκει στó άρθρο μου για άνακριβεία.

Εύχαριστώντας θερμά
ΜΙΧ. ΧΑΝΝΟΥΣΗΣ

Ο ΑΟΣ ΤΟΜΟΣ
ΤΟΥ "ΞΕΚΙΝΗΜΑΤΟΣ,"
ΕΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΘΗ και ΠΩΛΕΙΤΑΙ

ΠΑΝΟΔΕΤΟΣ ΔΡΧ. 75
ΔΕΡΜΑΤΙΝΟΣ » 120

Στέλνεται έλευθερος ταχυδρομικών τελών σ' όποιον
μας προεμβάζει τήν αξία του.

ΞΕΚΙΝΗΜΑ

να του Πορφύρα, είχε αποφασίσει, τιμώντας τη μνήμη του ποιητή, να καθιερώσει ένα έτοςιο χρηματικό βραβείο, για την καλύτερη ποιητική συλλογή που θα κυκλοφορούσε.

Δυστυχώς όμως, όπως τόσα και τόσα άλλα, η απόφαση αυτή ξεχάστηκε και η έμορφη αυτή ιδέα έμεινε γραμμένη μόνο στα πρακτικά του Συμβουλίου, χωρίς κανείς απ' αυτούς ποΐχαν την ευγενική αυτή πρωτοβουλία να ενδιαφέρεται πιά.

Όστόσο, ο Πορφύρας, τίμησε τόσο την πόλη πουχε για δεύτερη πατρίδα του, ώστε μιá μικρή, μιá ανεπαίσθητη χρηματική θυσία από μέρος του Δήμου να μην άπειτη και τόσο πολλή σζέψη...

Έπειτα κι' ο νεκρός από κάθε λογοτεχνική κίνηση Πειραιάς είναι καιρός πιά να πάρη κι' αυτός ζωή και να άταλλαγή από το βαρύ φιλολογικό μούδιασμά του.

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ

Το Έθνικό Θέατρο, έκτελώντας—έτσι τουλάχιστον διαφημίζει—το καθήκον του, και προχωρώντας καρνισειδώς στον προορισμό του, ανέβασε λίγες μέρες πριν το «Καθήκον» του Γκλασκουόρθου, ένα έργο που θέλησε να μās το επιβάλη με το κύρος του όνόματος του πεθαμένου συγγραφέα του, ριχνοντας σιάχτι στα μάτια όλων μας με τό έπιμελημένα σκηικά του, τον πλούσιο διάκοσμό του και... την άφορητη ζέση του.

Και το θέατρο αυτό που κατόρθωσε να μās κινή να μην έχουμε κανένα άλλο σοβαρό θέατρο στην πρωτεύουσα, κατεβάζοντας τόσο άδοξα το «Καθήκον» του, δεν είχε έτοιμο ένα νέο έργο να μās δώσει, αλλά αναγκάστηκε να καταφύγη στον «Οιδίποδα», έλπίζοντας να καλύψη μ' αυτόν τις άποτυχίες του.

Η θλιβερή όμως αυτή κατάσταση είναι καιρός να πάρη ένα τέλος, εκτός αν οι διευθύνοντες το Έθνικό πιστεύουν άφελέστατα ότι το κοινό πάχει απ' ό,τι ό ήρωας του έργου που μās σεβρίρησε...

ΔΥΟ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Λάβαμε και δημοσιεύουμε τά δυό παρακάτω γράμματα των κ. κ. Στέφ. Δάφνη και Ν. Δ. Παππά.

Φίλοι κύριοι,

Διαβεβαιώνω τον κ. Α. Φαντάζη—που εκπλήσεται γιατί έγραφα το προλογικό γράμμα στο ποιητικό βιβλίο του κ. Γ. Μούγιου—ότι δεν πρόκειται καθόλου «περι παρεξηγήσεως». Μάλιστα ό κ. Γ. Μούγιος ξεχωρίζει από πολλούς νέους ποιητάς για την ειλικρίνειά του και την πίστη που αντικρύζει τη Ζωή και την Τέχνη. Δεν αναμηνυκάξει ούτε την Παλαμική, ούτε την Καβαφική, ούτε την Καρωτακική, ούτε τη... Βαλερική τεχνοτροπία. Δεν κόβει τις φόρμες του σε κανένα φηρουρίνι, δικό μας ή ξένο. Έμπιστεύεται στον έαυτό του, στο τάλαντό του—μικρό ή μεγάλο, άδιάφορο—στην ευαισθησία του... Άς άκούσει ό κ. Α. Φαντάζης τη γνώμη ενός γεροντιώτερου συναδέλφου: Το τάλαντο είναι το πán, και άς λέει ό,τι θέλει (έν τη κατά Σκαρίμπαν έπιστολή του) ό άγαπητός μου φίλος κ. Ι. Παναγιωτόπουλος. Τί τους θέλουμε κείνους «που περνούν ήρωικάς διά μέσου των βιβλίων»;... Η Ποίηση είναι θηλυκό πράμα, σαν το κορίτσι να ποΐμε. Όταν έχει την όμορφιά, τί της χρειάζονται τά φρειασίδα; Κανείς δέ γελιέται...

Η προσωπική μου γνωριμία με τον κ. Γ. Μούγιο, το διάβασμα των πρώτων του δειλών στίχων έπειτα, μου φανέωσαν έναν αισθαντικό νέο που αξίζει να τον υποστηρίξει κανείς. Χρέος κάθε τιμίου ανθρώπου των γραμμάτων είναι να διαλαλή την αλήθεια όπου την βρΐσκει. Έκπλήσσομαι όμως κ' έγω με τη σειρά μου για τον κ. Α. Φαντάζη που είναι νέος ποιητής και αυτός με άξιοσημείωτο τάλαντο: Γιατί γράφει έτσι τις κριτικές του δογματικά, αυθαίρετα, παίρνοντας ένα τεράστιχο από δω, ένα από κει, ξεχωρέματα; Δέ θέλω να πώ ότι το κάνει από κακοπιστία, αλλά μου θυμίζει το σχολαστικό του Αίσωπειού μύθου, που θέλοντας να πουλήσει

ΞΕΚΙΝΗΜΑ

ένα σπίτι «περιέφερε ως δείγμα λίθον εκ της οικίας»! Με τέτοιου είδους δειγματολειψία όχι το σπίτι του κ. Γ. Μούγιου, άλλ' ούτε το μεγαλοπρεπέστερο ποιητικό παλάτι μπορεί ν' άνθξει στην κριτική.

Αυτά είχα να πώ, όχι για άπολογία της φιλονεικής μου πολιτείας (καυχήμα για τη στοργή μου στους νέους τεχνίτες του λόγου), αλλά για να προφυλάξω μερικους νέο υς κριτικούς από την άνθρωποφαγική μαγία τους. Αυτή δέν ταιριάζει παρά στους γνωστούς τύπους των μεσόκοπων, στείρων και άποτυχημένων γραφιάδων, που ξεράθηκε μέσα τους η πηγή της χαράς.

Με τιμή
ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

Άγαπητοί Κύριοι,

Θά άπασχολήσω το χρήσιμο χρόνο του περιοδικού σας με λίγες γραμμές και θά σας είσι υποχρεωσ για τη φιλοξενία.

Πρόκειται ν' άνθολογία ποιημάτων του κ. Ήρ. Ν. Άποστολίδη, για την όποία γίνηκε λόγος τον τελευταίο καιρό. Σ' αυτήν, φυσικά, έγω δέν συμπεριλαμβάνομαι κι' ούτε έχω καμιά τέτοια άξίωση, άφου δικαίωμα συμμετοχής δίνει μόνο το προσωπικό γούστο του άνθολόγου, ή έστω κι' ή κατά την κρίση του άξια των τραγουδιών.

Άλλά με μένα (δέν ξέρω αν και με άλλον) συνέβει κάτι άλλο: Όταν ένα μεγάλο μέρος της έν λόγω άνθολογίας δημοσιεύτηκε στην καθημερινή εφημερίδα «Πολιτεία», παρουσιάστηκε και δική μου έργασία, από τις πρώτες μάλιστα, όπως στο φύλλο της 17 Δεκεμβρίου 1931. Γιατί τώρα δέν περιέχεται αυτή στην άνθολογία του κ. Άποστολίδη; Φυσικά κάθε άνθρωπος έχει το δικαίωμα να μετανοή και να αλλάξη γνώμη, σ' ένα τόσο μεγάλο διάστημα δυό χρόνων κι' όταν κατοικει την χαριτωμένη έτούτη χώρα. Άλλά ισχυρίζομαι, ότι στην περίπτωση αυτή, ό κ. Άπ. ήταν δεσμευμένος. Και άπέναντι του έαυτού του και άπέναντι έμοϋ. Προς τον πρώτον, γιατί ή δημοσίεψη άνθολογίας προϋποθέτει έλεγχο, εξέταση, τακτοποίηση όλων των λεπτομερειών και μιá νέα επί πλέον άφαιρετική μεταβολή, δείχνει προηγούμενη σπουδή, άπροσεξία. Στον δεύτερο, γιατί άπέναντί μου είχε την υποχρέωση, μιá που συμπεριέλαβε και το όνομά μου στην Άνθολογία του και το ένεφάνισε δημοσία, να μην το άφιση έρμαιο των δυσμενών σχολίων, που θ' άκολουθούσε τυχόν μιá τέτοια μεταλλαγή. Οι άνθολογίες άμα δούν το φως της δημοσιότητας, γίνονται κοινό χτήμα αυτών που την άποτελούν. Είναι κάτι σαν τά άποδεικτικά μέσα της Πολιτικής Δικονομίας (έπιτρέψατε τον παραλληλισμό) που άμα γίνει χρήση αυτών, άποτελούν κοινό μέσο άποδείξεως, για άμφοτερούς τους διαδίκους.

Έτσι είναι... Οι κύριοι Άνθολόγοι είναι άνθρωποι καλοί ίσως και συμπαθείς, αλλά κάποτε τέτοιοι που δέν έγραψαν ποτέ ένα τραγούδι, να αισθανθούν την άγάπη του, τον πόνο του. Παίρνουν από έμάς τους άριστους, τους μέτριους ή και τους κακούς, παίρνουν από έμάς τους κόπους του έαυτού μας που σταλάζουν οι διαθέσεις μας σε στίχους, μπαινουν μέσα στην παρθενία των ιδιαίτερων μυστικών μας, μαζεύουν τά τραγούδια μας, τά δημοσιεύουν, τά ξανασβίνουν, τά περιποιούνται, τά κακοποιούν, άπρόσκλητοι, δίχως καν και να μās προειδοποιήσουν, τά κάμουν ό,τι θέλουν... Έτσι είναι... Ποιός θά τους έμποδίση; οι Νόμοι μας; ό πολιτισμός μας; Αυτό είναι δυό νεαροί επανέξεταστέοι, ό πρώτος στα Νομικά κι' ό δεύτερος στον... πολιτισμό. Αν ήταν άλλοιώς θάβρισκε κάθε τίμος και εύσυνείδητος το δική του, την άξιοπρέπεια του. Και δέ θά μπορούσε ό καθένας, ίσως κι' ό συμπαθητικώτατος κ. Άποστολίδης άκόμα, δέ θά μπορούσε να κάμη χοροδιδασκαλία τά άθωα και άγνά έδάφη της πνευματικής, της ποιητικής ιδιοκτησίας.

Με πολλήν άγάπη
Ν. Δ. ΠΑΠΠΑΣ

Τρίκαλα 2]10]1933

ΤΟ "ΞΕΚΙΝΗΜΑ,"

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΜΟΥ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

	Σελ.
A.	120
Ἄγρα Τέλλου	» 142
Ἀθανασίου Δημ.	» 206
Ἀτβαλιώτη Ν.	» 70
»	» 263
»	» 333
Ἀλεξίου Χάρη	» 83
»	» 345
Ἀργύρη Κ.	» 279
Αὐλωνίτη Τ.	» 142
»	» 88
Ackermann L.	» 123
Valéry P.	» 339
Βαφοπούλου Γ. Θ.	» 116
Βίγλα Λευτέρη	» 88
Βιτσαίου Β.	» 345
Γαλάνη Δημ.	» 117
Γιαννόπουλου Ἀλκ.	» 117
»	» 70
»	» 111
»	» 152
»	» 267
»	» 261
Δάφνη Στεφ.	» 141
»	» 86
Δημητριάδη Γιάγκου	» 317
Δημάκη Μηνᾶ	» 206
Διαμαντόγλου Λετ.	» 46
Δρακοπούλου Κ. Ν.	» 152
Δρίβα Α.	» 39
Ἑλληνα Κ.	» 213
Καρυωτάκη Κ.	» 158
Καλαμπούση Α.	» 45
Κοκρόβιτς Κ.	» 121
Κοφινιώτη Κ.	» 121
Κουκούλα Λ.	» 279
Κριναίου Π.	» 9
Κυριαζή Γ.	» 87

	Σελ.
Καμαρινέα	» 245
Κουρμούλη Μιχ.	» 345
Κρητικού Ἀλίκης	» 245
Κωστόπουλου Θ.	» 227
Λάσκου Ὀρ.	» 10
Λέγγερη Β.	» 317
Λυκαίου Θ.	» 87
Λιακάκου Καλ.	» 225
»	» 52
»	» 121
»	» 345
Μαλακάση Μιλτ.	» 69
Μαμμέλη Ἀπ.	» 297
»	» 33
Μαγγανάρη Ἀπ.	» 298
»	» 262
»	» 334
Μαρκίνα Κλαυδίου	» 124
Μιμίκου Κλέαρχ.	» 204
Μπούμη Ρίτας	» 106
»	» 241
»	» 338
Μάλλωση Ἡρ.	» 205
Μπουκουβάλα Ἰωάννας	» 223
Μυρτιώτισσας	» 105
»	» 261
»	» 105
»	» 18
Μυλωνογιάννη Γ.	» 79
»	» 41
»	» 111
Νίκη Ἀγ.	» 316
Ντεγιάννη Γιάννη	» 207
Παππᾶ Ν.	» 52
»	» 268
Παναγιωτόπουλου Σπ.	» 75
Παραουλάκη Παν.	» 227
Ροε Ε.	» 80
»	» 46
Παπαδοπούλου Σ.	» 149
»	» 87
Περγιαλίτη Γ.	» 18
»	» 217
»	» 217

ΞΕΚΙΝΗΜΑ

Πετρίδη Μιχ.	Φωτοχαρά	Σελ. 237
»	Μονόστιχα	» 237
Πορφύρα Λάμπρου	Καμπάνες μέσ' στο δειλινό	» 3
Πύρπασου Χρ.	Λόγια στον μαίτρ	» 51
Σακελλάριου Ἀλέκου	Ἀνδρείκελα	» 10
Σκαρίμπα Γιάννη	Τὸ βαπόρι	» 272
Σπάλα Π.	Πειραιώτικες ἀγάπες	» 40
Σταμπολή Γ.	Στ' ὄραμα τῆς Πίνδου	» 267
Σφακιανᾶκη Γιάννη	Τὸ σπιτάκι μας	» 244
Σφακιανᾶκη Μαρίκας	Ἐλεγεία	» 244
»	Intermedium	» 315
»	Βρέχει	» 148
»	Κι' ἂν μάδησε	» 203
Σαμαράκη Ἀντ.	Θάνατος	» 317
Σαντοριναίου Ν.	Παράταιρα τραγούδια	» 217
Τηνίου Β.	Τὴν ψυχὴ μου	» 227
Τζαβάρια Σ.	Ποῦ πάμε	» 316
Τζωρτζᾶκη Εὐγ.	Ἐλα	» 8
»	Κάποιου χαμοῦ τὴν ἡδονή	» 106
Τουτουτζᾶκη Νίκου	Χθὲς ἠύκτοκτόνησε	» 110
Τσάκωνα Τ.	Ἀράπικα τραγούδια	» 159
Τσακίρη Γ.	Χαμένες ὄρες	» 316
Τσιᾶκου Τάκη	Ἐχω μιὰ καρδιά	» 117
»	Ἀντάμωμα	» 217
Φανουράκη Θ.	Κάλλιο	» 245
Φεργαδιώτη Γ.	Ἀνθρακωρύχοι	» 86
»	Μόνος	» 316
Φράγκου Γιάγκου	Ὁρες ἀπελπισίας	» 317
Φράγκου Ἀλ.	Λυρική ἀγωνία	» 83
»	Χιόνια στὸ χωριὸ	» 155
Χαντζάρα Ν.	Εἰδύλλιο	» 8
»	»	» 45
»	»	» 149
Χατζηγᾶκη Παν.	Πλήξη στὸ νοσοκομεῖο	» 245
Χαρβαλιά Γ.	Φθινόπωρο	» 75
»	Χαρὲς	» 227

Π Ε Ζ Α

Ἀἰβ. Ν.	Μὲ τὸν Πορφύρα δυὸ μέρες πρὶν πεθάνη	Σελ. 4
Αὐλωνίτη Τάσσου	Τ' ἀγριολούλουδο	» 88
Ἀνδρεοπούλου Α.	Ὁ ταχυδρόμος	» 226
Ἀποστολοπούλου Ντ.	Στοχασμοὶ	» 123
Βασιλειάδου Μ.	Γοργὰ θεὸ νὰ σημάνη ἡ ὥρα	» 40
Βαλταδώρου Γ.	Ὁ Γῆταυρος	» 76

ΞΕΚΙΝΗΜΑ

Βουτυρᾶ Δημοσθ.	Ἀητός καὶ χελώνα	Σελ. 335
Γιαννόπουλου Ἀλκ.	Συμβολὴ στὸ ναυτικὸ δίκαιο	» 180
Γίνναπυ Μ.	Ἡ πλατεῖα τοῦ χρόνου (Μετ. Μ. Πριονιστή)	» 150
Δέλιου Γ.	Ἀπολογία τῆς ἐλευθερίας	» 336
Διαμαντόγλου Λ.	Σὰν παραμῦθι	» 196
Ἰωάννου Γ.	Σὲ στιγμὲς ἀδυναμίας	» 16
»	Μ' ἀρέσει	» 50
»	Ἀπιστη (Μετ.)	» 159
Cudret C.	Ρολόι (Μετ. Παπάζογλου)	» 50
Καλλιγιάννη Θ.	Ἄς ἦταν	» 311
»	Μι' ἀγάπη σὲ μιὰ γέρικη καρδιά	» 192
Λεβάντα Χρ.	Ἡ μπρόβα	» 34
»	Ἐνα πιάνο σὲ μιὰ μικρὴ γειτονιά	» 264
»	Εἰσηγητικὴ ἔκθεση διαγωνισμοῦ πεζῶν	» 177
Λιάγκα Ν.	Τὸ τραγουδι τῆς ζωῆς	» 200
Μαγγανάρη Ἀπ.	Εἰσηγητικὴ ἔκθεση διαγωνισμ. στίχων	» 202
Μαεταίρινγ Μ.	Σοφία καὶ πεπρωμένο (Μετ. Τριποδάκη)	» 51
Νικολαΐδη Μελῆ	Ψυχὴ καὶ σῶμα	» 218
Παπαγιωργίου Ν.	Ὁ Σκαραβαῖος	» 299
Παναγιωτίδου Δεσ.	Μὴ διστάζης	» 226
Πριονιστῆ Λιλῆς	Ὁνειρο ἦταν καὶ πάει	» 107
Πιερίδη Γ.	Στιγμὴ—Ὁνειρο—Ἡ Μοῖρα	» 122
Πετρίδη Μιχ. Γ.	Ὁταν ἦταν πιά ἀργά	» 143
Παπάζογλου Ἀβρ.	Ὁ τάφος τῆς Ἀζαντὲς	» 19
Σακελλάριου Ἀλέκου	Ὁ χτικιάρης	» 84
»	Ἐνας παράξενος τρελλὸς	» 153
Σκαρίμπα Γιάννη	Λουλοῦδι τῆς Μονεμψασίας	» 11
Στανέλλου Στ.	Ὁταν μιλά ἡ ἀγάπη	» 112
»	Δυὸ λόγια ἀπὸ μιὰ ἱστορία	» 42
Σφακιανᾶκη Γιάννη	Ὁνειροπολῶντας τὸ βορρᾶ	» 188
»	Σὰν ἕνας θρόλος	» 118
Said A.	Πρὶν ἐσὺ (Μετ. Ἀὐλωνίτη)	» 80
Τρέχα Ν.	Ἱστορία ἑνὸς χιλιάρικου	» 198
Χαννούση Μιχ.	Ὁ ἄνθρωπός μας	» 71

ΜΕΛΕΤΕΣ

Ἀθηναίας Εἰρήνης	Κάποιες παρατηρήσεις καὶ σκέψεις στὸν ἔμμετρο καὶ πεζὸ λόγο (Δυὸ ἄρθρα) Α' Σελ. 214 Β' Σελ. 238
Arland M.	Οἱ Ξυλογραφίες τοῦ ζωγράφου Γαλάνη (Μετ. Καζᾶζη)
Ἄγρα Τέλλου	Ἐνα μεταφυσικὸ ποίημα

Grillenzoni C.	Ἡ λογοτεχνία τῆς σημερινῆς Ἰταλίας (Μετ. Πριονιστῆ) σελ. 242 καὶ 312
Lebesque Ph.	Ὁ Μπωντλαίρ κ' ἡ ἀναγέννηση τοῦ Λυρισμοῦ (Μετ. Πισ.) Σελ. 156
Δόξα Ἄγ.	Ἰβάν Μποϋνιν » 341
Πετρίδη Μιχ.	Γύρω ἀπὸ ἓνα ἄρθρο τοῦ Θρύλου » 277
Παπάζογλου Ἄβρ.	Cevdet Cudret » 47
Μπουφίδη Ν. Χ.	Ἡ χασμωδία στὴν ποίηση » 81
Χαννούση Μιχ.	Ὁ ἄγνωστος Baudelaire » 269

Ἡ Κοινωνιοφιλολογικὴ ἔρευνά μας μετ' ἀπαντήσεις τῶν κ. κ.

Λ. Κουκούλα, Λ. Πηνιάτογλου Σελ. 224
 Τ. Ἄγρα, Μ. Πετρίδη, Μ. Χαννούση, Χρ. Λεβάντα (Σελ. 248-250), Κ. Ἑλληνα, Γ. Θεοτοκά, Δ. Ἰωαννοπούλου, Ν. Μπουφίδη, Γ. Πράτσικα (Σελ. 280-282), Ντ. Ἀποστολοπούλου, Κ. Θ. Δημαρᾶ, Δ. Γαλάνη, Δ. Κοκκίνου, Σ. Μυριβήλη, Ν. Νίκβα, Γιάννη Σφακιανᾶκη, Τ. Τσιάκου, Πέτρου Χάρη (Σελ. 318-323), Η. Ζιάκ, Α. Καραντώνη καὶ Ἄγ. Τερζάκη (Σελ. 346-349).

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Βάλσα Μ.	«Μπαμπᾶς Ἀφασίας» τοῦ Ν. Παπαγιωργίου Σελ. 26
Γιοφύλλη Φ.	«Δεσμῶτες» τοῦ Α. Τερζάκη » 128
Θαλασσινοῦ Μ.	«Πειραιώτικες εἰδήσεις» τοῦ Π. Σπάλα, «Λουλουδένια ἀλυσσίδα» τῆς Α. Πετράκη σελ. 56, «Τὰ ρόδα τῆς Μυρτάλης» τοῦ Τ. Βαφοπούλου σελ. 90, «Πρῶτες νότες» τοῦ Ἡλ. Πάριου, «Ποιητικὲς δοξαριές» τοῦ Γ. Φλιάσιου, «Δοξαριές» τοῦ Μ. Θαμμένου σελ. 91, «Τὰ δῶρα τῆς ἀγάπης» Μυρτιώτισσας σελ. 127 καὶ «Στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου» τοῦ Φ. Σπαθάρη σελ. 128.
Λαμπίκη Δ.	Βιβλιογραφία Σελ. 290
Παναγιωτοπούλου Σπ.	«Ὁ Καπετὰν Μοναχὸς» τῆς Α. Ταρσοῦλη σελ. 254.
Πριονιστῆ Λ.	«Ἀνάμεσα στοὺς πεθαμένους» τοῦ Α. Δρόσου σελ. 254 καὶ «Τὸ φῶς ποὺ καίει» τοῦ Βάρναλη σελ. 160.
Στανέλου Στεφ.	«Ἐνὰ Μέτρα» Λ. Φαντάζη σελ. 26
Συλβίου	«Ὁρεῖχαλκοι» Μ. Κανελλῆ » 164

Χαννούση Μιχ.

«Πέρα ἀπ' τ' ἀνθρώπινα» τοῦ Ἄπ. Μαμμέλη σελ. 25, «Ἐσωτερικὴ Συμφωνία» τοῦ Σ. Ξεφλούδα σελ. 26, «Γκαρσὸν ἓνα οὐτ' σκυ» τοῦ Ἄγ. Δόξα σελ. 53, «Τρία Μονόπρακτα» τοῦ Ντόλη Νίκβα, «Ἐπὶ γῆς Εἰρήνη» τοῦ Κ. Κοφινιώτη σελ. 54, «Στεργιές καὶ θάλασσες» τοῦ Κ. Μπαστιᾶ σελ. 55, «Διηγῆματα» τοῦ Γ. Σφακιανᾶκη σελ. 89, «Φατχία» τοῦ Γ. Ἰωάννου σελ. 90, «Ὁ κύκλος τῶν στοχασμῶν» τοῦ Ντ. Ἀποστολοπούλου σελ. 125, «Παράφωνες ἱστορίες» τοῦ Λευτέρη Ξανθοῦ, «Πρόζες καὶ στίχοι» τοῦ Γ. Ζωγραφάκη σελ. 126, «Γύρω ἀπ' τὸν Παλαμᾶ» τοῦ Α. Καραντώνη, «Κυρία μου» τοῦ Ντ. Νίκβα σελ. 162 «Τὰ νιάτα ποὺ διψοῦν» τοῦ Μ. Πετρίδη, «Ἥρωες χωρὶς ἄθλους» τοῦ Σ. Χονδροπούλου σελ. 163, «Θεῖο τραγί» τοῦ Γ. Σκαρίμπα, «Ἀβέβαια πράγματα» τοῦ Π. Σπανδωνίδη σελ. 228, «Ἴων» τοῦ Εὐριπίδου κατὰ μετάφραση τοῦ Ν. Ποριώτη σελ. 229, Ἑπτὰ νέα βιβλία (Ἰωάν. Μπουκουβάλα «Ἰζόλδη», Ἄρ. Πρόκου «Ἡ ζωὴ τοῦ Κλ. Τριανταφύλλου», Α. Ραζέλου «Τῆς ἐποχῆς καὶ περασμένα», Νικ. Βρεττάκου «Κατεβαίνοντας στὴ σιγὴ τῶν αἰῶνων») σελ. 253, «Ἰλιγγος» τοῦ Δ. Κοκκίνου, «Μαραμποῦ» τοῦ Ν. Καβαδία σελ. 283, «Τὰ μυστήρια τῆς ρωμησοῦνης» τοῦ Θρ. Καστανᾶκη σελ. 324 καὶ «Ἡ συντροφιά τῶν καλῶν ἀνθρώπων» Δ. Ἰωαννοπούλου σ. 350. «Χαρωπὲς νότες» τῆς Θάλειας Κεῖσσογλου σελ. 284, «Τῆς ζωῆς μου κάποιες ὥρες» τοῦ Γ. Μούγιου σελ. 285, Π. Μαυρέα «Ἄσκαυλος» σελ. 325, «Ζουμποῦλια» τῆς Μ. Κρυστάλη σελ. 326, καὶ ὀκτώ νέες ποιητικὲς συλλογές σελ. 350.

ΘΕΑΤΡΟ

Μαξ.	«Ποπολᾶρος» Γ. Ξενοπούλου.
Ξ.	«Ὁ θάνατος τοῦ Δαντῶν» τοῦ Π. Μπίχνερ σελ. 57.
Παναγιωτοπούλου Σπ.	«Ὁ Διθύραμβος τοῦ Ρόδου» τοῦ Ἄγ. Σικελιανοῦ σελ. 165, «Ἀσία» τοῦ Λενορμάν σελ. 286.
Σιδέρη Γιάννη	«Θεατρικὸ δελτίο Νοέμβρη».

	ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ	
Κοντόπουλου Α.	Ἡ ἔκθεση Νικηφόρου Λύτρα	Σελ. 165
Ξ.	5 νέες ἐκθέσεις	» 57
Παναγιωτόπουλου Σ.	Τρεῖς νέες ἐκθέσεις	» 353
	ΜΟΥΣΙΚΗ	
Κ. Κ.	Ἐβδόμη συμφωνική συναυλία	Σελ. 93
Καρυωτάκη Θ.	Ἡ Μάρτης τοῦ Σαμάρα. Διάφο- ρες συναυλίες	» 354
Λαλασούνη Ἀλεξάνδρας	Ἄ ἑορτασμός τοῦ Βάγκνερ. Διά- φορες συναυλίες	» 129
Μάξ	Τὸ Ρεσιτάλ Μαρμέλη	» 166
Ξ.	6 συναυλίες	» 58
	ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΑ	
Φιλήντα Μ.	«Ἀβγαρίες» σελ. 222, «Ἀγόρια» σελ. 246 «Μάβρος» σελ. 304, «Βραχώρι» σελ. 344.	
	ΔΙΑΦΟΡΑ	
Σημειώματα	Σελ. 20-24, 59-63, 95-97, 131-135, 168-171, 207, 230-231, 255-257, 287-288 327-329, 351-353, 356	
Γνώμες καὶ Γράμματα Συνεργατῶν μας	Καρυωτάκη Θ. σελ. 247, Μπουφίδη Ν. σελ. 130, Παναγιωτόπουλου Ἰωάν. σελ. 289, Πηλιάτογλου Λάζ. σελ. 289, Πριονι- στή Λιλήσ σελ. 92, Σκαρίμπα Γιάννη σελ. 251 καὶ 323, Χαννούση Μ. σελ. 355, Δά- φνη σελ. 358 καὶ Παπᾶ Ν. 359. σελ. 98-99.	
Φιλολογικά Εὐθυμα	» 58 καὶ 167.	
Ξένη πνευματικὴ κίνηση	» 63, 97, 207, 291, 367.	
Εἰδησοῦδες	» 65, 101, 137, 209, 233, 257, 290, 329, 367	
Νέα βιβλία	» 101, 291.	
Ξένα »	Ἄ Πορφύρας νεκρός σελ. 1, Cevdet Cud- ret σελ. 48, Γιάννη Σφακιανᾶκη σελ. 188, Θάλειας Καλλιγιάννη σελ. 192, Λετῶ Δια- μάντογλου σελ. 196, Νίκου Τρέχα σελ. 198, Μ. Σφακιανᾶκη σελ. 203, Κλ. Μιμῆ- κου σελ. 204, Ἡρ. Μάλλωση σελ. 205, Γ. Ντεγιάννη σελ. 207, Μ. Φιλήντα σελ. 246. σελ. 28, 64, 100, 136, 172, 208, 232, 237, 291, 328, 368, 367.	
Εἰκόνες	Ἄπ. Γεραλή «Τὸ στόκισμα τῆς εἰκόνας» σελ. 17, Δημ. Γαλάνη «Τὸ παιδί μὲ τὸ ξό- λινο ἄλογο».	
Τὸ Ταχυδρομεῖο μας		
Πίνακες		

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΜΟΥ